

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních médií

Diplomová práce

2024

Bc. Petra Klímová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Komparace etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizních seriálech „Přátelé“ a „Teorie velkého třesku“

Diplomová práce

Autorka práce: Bc. Petra Klímová

Studijní program: Mediální komunikace

Vedoucí práce: PhDr. Milan Kruml, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 28.4.2024

Bc. Petra Klímová

Bibliografický záznam

KLÍMOVÁ, Petra. *Komparace etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizních seriálech „Přátelé“ a „Teorie velkého třesku“*. Praha, 2024. 69 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml, Ph.D.

Rozsah práce: 112 377 znaků

Abstrakt

Cílem této práce je sledování sociálně-společenských jevů, konkrétně vyváženosti etnických zastoupení a různorodosti sexuální orientace, a to v rámci zobrazení v populárním mediálním prostoru, televizi. Sledování této problematiky se provádí na seriálu *Teorie velkého třesku*. Zásadními otázkami provedeného výzkumu je, zdali seriál dostatečně vyobrazuje rasovou a etnickou diverzitu v obsazení herců a hereček, a zdali také dostatečně mluví o tématu LGBT a taktéž jejich zástupce zobrazuje. Práce se také dotýká toho, zda a jakým způsobem je ve zkoumaném mediálním obsahu užitá stereotypizace. Obsahem je také historické ukotvení a přiblížení vývoje televizní produkce ve 20. století, spolu s charakteristikou a vývojem sitkomu samotného. V závěru je pak v práci provedena komparace analyzovaného seriálu *Teorie velkého třesku* spolu se seriálem *Přátelé*, který byl taktéž analyzován v předešlé práci „Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu *Přátelé*“. Pro teoretickou část práce byla použita různorodá odborná literatura. Část analytická pak obsahuje dva provedené dotazníkové výzkumy a jejich výsledky v datech. V úplném závěru je pak shrnutí všech důležitých informací a poznatků, které práce a analýza přinesly. Ze všech těchto údajů poté docházím k závěrům a vyvstalým otázkám.

Abstract

The aim of this thesis is to observe socio-social phenomena, specifically the balance of ethnic representations and diversity of sexual orientation, in the context of portrayals in the popular media space, television. The tracking of this issue is done on the series *The Big Bang Theory*. The fundamental questions of the research conducted are whether the series sufficiently portrays racial and ethnic diversity in the cast of actors and actresses, and whether it also sufficiently talks about and portrays LGBT issues. The thesis also touches upon whether and how stereotyping is used in the media content under study. The content also includes a historical anchoring and an overview of the development of television production in the 20th century, along with the characteristics and development of the sitcom itself. Finally, the thesis compares the analysed series *The Big Bang Theory* with *Friends*, which was also analysed in the previous thesis "The Problem of Ethnic Inequality and the Stereotype of Sexual Orientation in the TV Series *Friends*". For the theoretical part of the thesis, a variety of literature was used. The analytical part contains two questionnaire

surveys and their results in data. The full conclusion then summarizes all the important information and insights that the thesis and analysis have provided. From all this data, I come up with conclusions and questions.

Klíčová slova

Seriál, etnická nerovnost, stereotyp sexuální orientace, Teorie velkého třesku, Přátelé

Keywords

Series, ethnic inequality, stereotype of sexual orientation, The Big Ben Theory, Friends

Title/název práce

Comparison of ethnic inequality and stereotype of sexual orientation in the TV series „Friends“ and „The Big Ben Theory“

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu doktorovi Krulovi, který mě provedl již od bakalářského studia až po magisterské. Také bych ráda poděkovala svým rodičům, kteří mě podporovali a stáli při mně v dobrých i těžkých chvílích.

Obsah

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Celosvětově-společenské dění	9
1.1 Otázka problematik etnické nerovnosti a stereotypu sexuálního orientace v médiích	12
2. Zábava v médiích.....	18
2.1 Televizní produkce 20. století	18
2.2 Vývoj žánru sitcom a seriál	19
2.3 Seriál <i>Teorie velkého třesku</i>	20
2.3.1 Produkce a vývoj	20
2.3.2 Zásadní atributy, vliv na společnost	22
3. Konvergence mediální komunikace a sociologie	24
3.1 Zobrazení etnické různorodosti v seriálu <i>Teorie velkého třesku</i>	29
3.2 Postavení a stereotyp heterosexuálního ideálu v seriálu <i>Teorie velkého třesku</i>	30
3.3 Celkový kontext v dějové lince a jeho důležitost na celkovém výsledku	31
ANALYTICKÁ ČÁST	33
1. Průzkum o etnické a sexuální diverzitě v seriálu <i>Teorie velkého třesku</i>	33
1.1 Výzkumné otázky a hypotézy	33
1.2 Jednotky výzkumu a výzkumný soubor	33
1.3 Analýza dat	34
1.4 Výsledky výzkumu	35
2. Průzkum o vyobrazení LGBT v médiích.....	45
SHRNUTÍ VÝZKUMU	54
Závěr.....	57

Summary.....	58
Použitá literatura.....	61
Seznam příloh.....	63
Teze	64

ÚVOD

Záměrem mé diplomové práce je poukázat na to, jak zásadně do sebe zasahují média a sociologie. Na příkladu vybraného mediálního díla chci ilustrovat, jak mediální komunikace zrcadlí společenské dění a také jak podstatnou roli hrají média pro tvoření a vývoj sociálních systémů. Ke svému pozorování jsem si jako médium zvolila televizi, a to konkrétně tvorbu seriál/sitkom. Ve své bakalářské práci s názvem „Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu *Přátelé*“ jsem zkoumala, jak seriál *Přátelé* vyobrazuje mnou zkoumanou problematiku. V této diplomové práci jsem se rozhodla navázat a provést stejný výzkum na dalším seriálu, tentokrát na *Teorii velkého třesku*. Oba tyto seriály jsem do své studie zařadila z důvodu celosvětového úspěchu v rámci situačních komedií, dále kvůli tomu, že mají spoustu podobných charakteristik (o kterých se dále dočtete v kapitole 2.3.2 Zásadní atributy, vliv na společnost) a také hlavně kvůli tomu, že mezi začátkem produkce seriálu *Přátelé* a seriálu *Teorie velkého třesku* je více než deset let rozdíl. Díky tomuto časovému rozmezí tak můžeme sledovat, zdali došlo v průběhu let k nějaké změně, co se do vyobrazení zmíněných společenských problémů týče.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. Tou první je část teoretická, ve které se budu zabývat společenským děním a budu charakterizovat konkrétní problémy, podrobněji se bude také věnovat historii televizní zábavy a žánru sitkom, konkrétně tomu, jak vznikl a jaké má charakteristiky. Dále představím seriál *Teorie velkého třesku* z pohledu produkce, přípravy a důležitých osobností, které se na něm podíleli, ale představím ho také z hlediska toho, zdali se v něm objevuje otázka či problematika jednotlivých sociologickým fenoménům a pokud ano, tak jakým způsobem. Z mého pohledu důležitou kapitolou k pochopení všech souvislostí pak bude poslední kapitola teoretické části, která rozpráví o pojmu konvergence a o tom, co znamená a přináší v mediálním světě a společnosti.

Druhou hlavní částí je analytická část. V té budu popisovat důležité kroky a body pro mnou provedený výzkum. Je v ní také obsaženo, jak samotný výzkum vypadal, ale samozřejmě i výsledky v podobě grafů spolu s komentáři k jejich popisu. Pro tuto práci jsem se rozhodla přidat ještě jeden menší výzkum, který byl proveden v jiné podobě, než byl výzkum předchozí. Myslím si, že jeho výsledky mohou jen obohatit celkovou hodnotu této práce. I u této analýzy najdete celé znění otázek a v tom případě i citované odpovědi respondentů. Na konci samotné analýzy můžete naléznout shrnutí, ve kterém se pokouším dojít k závěrům, které z celé práce můžeme vyvodit.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Celosvětově-společenské dění

V současné době se široce diskutuje o několika globálních sociálních tématech. Jsou jimi hlavně změna klimatu, lidská práva, nerovnost, povědomí o duševním zdraví, dopad sociálních médií na společnost a také rozmanitost a začlenění. Tyto problémy jsou složité a vzájemně propojené, utvářejí mnoho konverzací a akcí v globálním měřítku. Sociální problémy jsou vždy nějakým způsobem zobrazovány skrze média, a to v rámci mnoha kanálů. V další kapitole pak budeme zkoumat vyobrazení a roli médií v těchto tématech. Pro tuto práci jsou dvěma hlavními otázkami zmíněná rozmanitost a začlenění menšinových skupin s rozlišnými pohlavními zaměřenými a lidská práva v kontextu vyváženosti diverzity ras a etnik.

Otázky sexuální orientace jsou dnes velmi diskutabilním tématem, které rezonuje – ať už pozitivně či negativně – světovou společností. Na pohlavní identitu jedince se vedly rozporuplné diskuse již po mnoha desetiletí a každý si jej vysvětluje jinak. Významný filozof *Karl Marx* na tuto problematiku nahlížel jako na odpor k vlastní identitě. Na druhé straně pak neméně známý psycholog *Sigmund Freud* vidí tento fenomén pevně spjatý s psychologickým vývojem jednotlivce v průběhu dětství a později dospívání. Podle něj v dětství rozvíjíme mnohotvárnou zvrácenou dispozi, ve které je možné objevit všemožné druhy sexuální nepravidelnosti. Pozdější sexuální vývoj pak blokuje a staví takzvané mentální hráze, které zamezují nesnesitelné excesy. Oba ale nacházejí sjednocení ve svých názorech v bodě, kdy se *Freudovo* model individualizace selektivního potlačení odráží v *Marxově* kritice požadavku na specializace. Ale v dnešní pokrokové a názorové společnosti to, co bylo inklinací, je nyní identitou a to, co by bylo zkreslením, by dnes byl druh kritiky. (Lavery, 2024, s. 57-58) Americká filozofka *Judith Butler* uvádí, že maskulinita a ženskost se odvíjí více od sociálních konstrukcí pohlaví nežli od samotného pohlavního ústrojí. Odmítá také definici genderu jako biologického faktu. (Butler, 2020, s. 130) Ať už každý na tuto problematiku nahlíží jakkoliv, pro tyto specifické skupiny platí určité charakteristiky. Subkultury vyjadřují své odlišnosti pomocí zakázaných způsobů, jako je například překračování zvyklostí v oblékání nebo v chování. Objevení takového nové

subkultury s sebou nese dvě reakce, a to buď hysterii hrůzy nebo okouzlení. Tento styl vyvolávající dvojitou reakci je střídavě oslavován a zesměšňován. A právě média mohou buď odpor či vítání těchto menšinových skupin znásobovat a umocňovat. (Klímová, 2020)

Navzdory pokroku se práva LGBT osob setkávají se značným odporem. Ve společnosti obecně stále přetrvává odpor a nevole vůči těmto osobám. Některé konzervativní a náboženské skupiny se staví proti těmto změnám a často se odvolávají na kulturní nebo morální důvody. V několika zemích, zejména v některých částech Afriky, na Blízkém východě a ve východní Evropě, čelí LGBT osoby tvrdému společenskému odmítání a právním postihům. V rámci LGBT komunity probíhají diskuse o inkluzivitě, pokud jde o rasu, etnický původ, pohlaví a ekonomický status. Různým zkušenostem a výzvám, kterým čelí osoby, u nichž se prolíná více marginalizovaných identit, se věnuje zvýšená pozornost. Mnoho podniků a korporací přijalo politiku a marketingové strategie vstřícné k LGBT osobám a uznává ekonomickou sílu a práva LGBT osob. Sponzorství firemních festivalů a politika rozmanitosti jsou ukázkou tohoto trendu, i když jsou někdy kritizovány jako povrchní nebo vykořisťovatelské. Společenské přijetí LGBT komunit je mnohostranné a neustále se vyvíjí. Pokrok v některých oblastech se setkává s neúspěchy, což odráží probíhající společenská, kulturní a politická jednání o právech a přijetí LGBT osob.

Homosexuální páry spolu mohou uzavřít takzvané registrované partnerství, tedy trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví. V České republice je to možné již od roku 2006. Možnost adopce dítěte homosexuály ale uzákoněna v České republice nebyla. Jediná možná varianta, kterou český zákon momentálně nabízí, je adopce dítěte jednotlivcem. Jeden z homosexuálního páru tedy může zažádat o adopci, ale jeho partner či partnerka nebude právně rodičem dítěte, nebude tedy legislativně jeho. Doposud u nás není možný sňatek dvou osob stejného pohlaví. Pro kontrast, v mnoha státech USA je možné adoptovat děti homosexuálními páry a je v nich také legální uzavřít i sňatek dvou leseb či gayů. V České republice jsou tato témata ve společnosti kontroverzní. V mnohých státech Evropy jsou v tomto ohledu napřed a vedou ve veřejném prostoru diskuze, které mohou přinést větší rovnoprávnost všem lidem bez ohledu na pohlavní orientaci. Například ve Španělsku či Švédsku je uzákoněno manželství homosexuálních párů i jejich adopce. Jsou ale i země jako je třeba Polsko nebo Rakousko, kde je toto téma ve společnosti stále více tabuizováno, kritizováno a obecně pozitivně nepřijímáno. (Weingartová, 2021, s. 9-23)

Rasa je definována jako kategorie lidí, jež sdílejí určité dědictví fyzických podob, jako je

barva pleti nebo fyziognomie. Velmi zásadní otázkou hrající roli v tématu ras je, zdali jde více biologickou či sociální kategorizaci. Dle fyziologické podoby můžeme rasy rozdělit na základních devět. A to konkrétně rasu africkou, asijskou, evropskou, malajsijskou, micronesijskou, polynéskou, indiánskou americkou, nativní americkou a indonéskou. Antropologové, sociologové, a i biologové ale konstatují, že i uvnitř jednotlivých ras můžeme vidět určitá specifika, která se od sebe silně rozlišují. Například i přesto, že jste evropské rasy, je velký rozdíl, zdali pocházíte z Itálie, kde mají lidé typicky snědší pleť, tmavé oči a vlasy, anebo zdali pocházíte ze Skandinávie, kde je pro obyvatele typická světlá barva pleti, blondřaté vlasy a modré oči. Úplně stejně je tomu tak třeba i u Asiátů a Američanů, kteří uvnitř své rasy mají odlišnosti typické pro subrasy uvnitř těchto ras. Když se na situaci ale podíváme z čistě vědeckého hlediska, kdy se zkoumá a porovnává DNA jednotlivých ras, výsledky ukazují, že podobnost těchto DNA je na hodnotě 99,9 %. Z tohoto pohledu nás tedy rozlišuje pouze 0,1 % DNA a můžeme s jistotou říct, že jsme si téměř stoprocentně podobní. Zde pak znovu vyvstává otázka, jestli nejsou rasy konstrukcí spíše společensko-sociální. Pomoci tomu má trochu pojmenování etnika, které je specifitější v sociologickém smyslu. Etnicita je sdílená sociální, kulturní a historická zkušenost, která pramení ze stejného společenského národa nebo regionálního zázemí, díky nimž se podskupiny populace od sebe navzájem liší. (Creative Common Licence, 2010, kapitola 3.3) Společností ale také velmi často koluje názor, že „Bytostně individualistická kultura, která vše dohání do krajnosti, je v podstatě sebevražedná a jako jedinou hodnotu uznává novost“, tak cituje Moravec ve své knize sociologa Lipovetskyho. (Moravec, 2016, s. 20) Dnešní společnost přijímá rasovou rozmanitost a vyrovnává se s ní různými složitými a vyvíjejícími se způsoby, které jsou ovlivněny historickými, sociálními a kulturními souvislostmi. Roste povědomí o otázkách rasové rozmanitosti, částečně díky sociálním médiím a globálnímu propojení. To umožnilo otevřenější rozhovory o rasismu, privilegiích a inkluzi. Tyto diskuse však mohou také polarizovat komunity a odhalovat hluboce zakořeněné předsudky a nedorozumění. Mnoho zemí a organizací se stále více zaměřuje na zavádění politik, které podporují rozmanitost a začlenění. Patří sem programy pozitivních opatření, antidiskriminační zákony a podnikové iniciativy zaměřené na rozmanitost, jejichž cílem je poskytovat rovné příležitosti. V médiích, zábavě a literatuře se prosazuje větší zastoupení různých rasových a etnických skupin. To je patrné z nedávných filmů, televizních pořadů a streamovacích platforem, které usilují o rozmanitost v obsazení a vyprávění příběhů. O hloubce a autenticitě těchto reprezentací se však stále vedou debaty. Vzdělávací systémy

po celém světě stále častěji zařazují do svých osnov diskuse o rasové rozmanitosti a historii. Cílem je vzdělávat mladší generace o složitosti rasové problematiky a důležitosti inkluзивity již od útlého věku. Spotřebitelé a zaměstnanci často hodnotí společnosti podle jejich přístupu k rozmanitosti a požadují prostředí, které oceňuje inkluзивitu a rovnost. Navzdory tomuto úsilí se etnické menšiny často stále potýkají s nerovnostmi na pracovišti. Celkově se vnímání rasové rozmanitosti v dnešní společnosti vyznačuje směsicí pokroku a přetrvávajících problémů. Ačkoli dochází k významnému posunu směrem k větší rovnosti a porozumění, hluboce zakořeněné problémy systémového rasismu a nerovnosti přetrvávají a jejich účinné řešení vyžaduje neustálé úsilí a dialog.

Zajímavou myšlenkou, kterou bych tu také chtěla sdílet je zamyšlení nad celosvětovou populací. Na světě momentálně žije něco přes osm miliard lidí. Přičemž nejpočetnější zemí je na prvním místě Indie, na druhém místě Čína, na třetím místě Spojené Státy Americké, na čtvrtém místě Indonésie, na pátém místě Pákistán, na šestém místě Nigérie a na sedmém místě Brazílie. Když se podíváme na všechny tyto první příčky, můžeme vidět hlavně rasu asijskou – Indy, Indonésany, Pákistánci, Číňany – rasu černošskou – Nigérijce a Afroameričany – rasu latinskoamerickou – Brazilce – a v neposlední řadě pak zbytek zastoupení Ameriky – bílou rasu. Když se na to podíváme tedy z pohledu největších podílů ras, rozhodně nedominuje rasa bělochů. (Worldometr, 2024) Mou otázkou tedy je, jak je možné že ve světě dochází k takové diskriminaci především “barevných ras“ tou bílou. Samozřejmě na tom má velký podíl historie, kdy bylo černošské obyvatelstvo z Afriky bráno za podřazené a bezprávné. Ušli jsme už jako světová společnost ale dlouhou cestu, kdy byli zrovnoprávněny všechny rasy a barvy pleti, kdy máme demokracii a rovnoprávnost ve většině zemí světa, kde se můžeme edukovat o historii zemí, etnik a původu, ale přesto je aktuální otázkou utlačování jedinců jiné barvy pleti, než je ta bílá.

1.1 Otázka problematik etnické nerovnosti a stereotypu sexuálního orientace v médiích

Ve své předešlé práci jsem apelovala na fakt, že média hrají významnou roli v tom, jakým způsobem jsou ve společnosti zakořeněny stereotypy. (Klímová, 2021, s. 9-10) Otázka etnické diverzity a zobrazování sexuální orientace v médiích je komplexní a mnohostranná. Mediální reprezentace mohou často posilovat stereotypy a udržovat škodlivé mylné představy o různých etnických skupinách a sexuální orientaci. Pro tvůrce médií je zásadní, aby upřednostňovali autentická a různorodá zobrazení, která zpochybňují stereotypy

a poskytují přesnější obraz společnosti. Podpora etnické rozmanitosti a reprezentace různých sexuálních orientací uctivým a začleňujícím způsobem může pomoci v boji proti škodlivým stereotypům a podporovat tolerantnější a chápající společnost. Předvedením široké škály etnicit a jedinců jiných orientací může uvolňovat a zároveň uspokojovat společnost. Funkcionalistické výzkumy ukazují, že lidé používají televizi a rádio k naplnění určitých psychologických a sociologických potřeb a k uspokojení určitých tužeb. (Allen, 1992, s. 14)

Stereotypy jako navykklé vzorce můžeme pozorovat v mnoha sférách, ale my se budeme zaměřovat na stereotypy identit. Přičemž hlavními atributy identity bude pro tuto práci sexuální orientace jedince a jeho etnický původ.

Sexuální orientace a média:

„Sex a komedie tvoří silnou kulturní kombinaci“, říká *Jeremy G. Butler*. Téma sexuálních orientací je ve společnosti tabu a na určité společenské úrovni není diskutována. Z toho důvodu pak vzniká určitý deficit, který uniká v podobě humoru. *Butler* také nabízí postoje teoretiků *Sigmunda Freuda* a *Michaila Bachtina*. Ty se shodují v tom, že komedie poskytuje způsob, jakým lze uvolnit sociální napětí, které se hromadí kolem sexuality. Stejně tak jako se postupně prolomovala témata rasové, genderové nebo menšinové vyváženosti, musela i média na toto dění reagovat, a tak se i televize tomuto vývoji přizpůsobila a proměnila svůj obsah. Přičemž, ale více jak první dvě dekády televizního vysílání, byly produkovány komedie, které byly z velké části produkovány na heterosexuálních a patriarchálních normách. Celá padesátá léta se tak nesla ve smyslu genderové nerovnosti žen a mužů. Ženy byly v televizních obrazovkách znázorňovány hlavně jako matky a hospodyně v domácnosti. Jejich charakteristikou byla ženskost, romantičnost a starostlivost. Součástí těchto témat byly také platové a profesní možnosti pro ženy. V šedesátých letech se věci začaly hýbat a tyto zaryté stereotypní role se pomalu mohly destabilizovat. Na obrazovkách se postupně objevovaly nové typy moderních žen, které už neměly pouze jeden jasně daný směr, být dobrými ženami a matkami. Největším zlomem pak byla 80. a 90. léta 20. století, kdy na trh přišly nové kanály kabelové televize jako třeba HBO. Právě s otevřeností a novým svěžím vzduchem rovnocennosti a otevřenosti v tématu sexuality, začalo společností rezonovat i téma jiných pohlavních orientací, které ale nebylo televizí v minulosti vyobrazováno a pokud ano, velmi silně k němu byl využíván jednotvárný a ustálený vzorec podobnosti. Velmi zásadní roli ve znázorňování LGBT měly sitkomy. A byl právě sitkom jako první, ve

kterém se objevila postava gaye v hlavním vysílacím čase.¹ Veškeré role, které v sitkomech popisovaly gaye, byly neustále stereotypní a škatulkovaly jej do úzkých a jednotných podob. V 90. letech už jsme mohli zaznamenat seriály, ve kterých se objevovala tematika nebo postavy LGBT (lesbians, gays, bisexuals, transgenders) ve střídmější formě a podobě, kdy nebyly zdaleka tolik unifikované. (Butler, 2020, s.128-143) Součástí těchto seriálů byl i sitcom *Přátelé*, na které se specifikovala má předešlá práce, ve které i mimo jiné uvádím, že právě v seriálu *Přátelé* hrály dvě lesby, krásné, mladé a atraktivní ženy, které rozhodně nejevily žádné znaky zvýšené maskulinity a podobnosti k mužům, ba naopak. Obě ženské postavy navíc celkově k tomuto tématu přistupovaly velmi střídmě a s povznesením. Na jejich účet nikdy nebyl mířen nevhodně myšlený vtip či narážka. Velmi příjemné naopak bylo slyšet humor ze strany těchto leseb směrem k ostatním heterosexuálním přátelům. (Klímová, 2021, s.13-15) Co se pak týká mužských rolí, kteří by v sitcomu měli hrát postavu gaye, který nebude přejímat navykklé stereotypy, musel si svět seriálů počkat až na „*Willa a Grace*“ a také „*Ellen*“. Oba tyto seriály byly natáčené v 90. letech. (Butler, 2020, s. 143)

Seriál *Ellen* je o mladé dívce, která v průběhu seriálu oznámí svému okolí, že ji přitahují ženy. Co je ale zvláštností na tomto seriálu je to, že stejnojmenná herečka *Ellen DeGeneres*, která i ztvárňovala postavu *Ellen*, ve stejném okamžiku oznámila i svůj vlastní coming out². V jednu chvíli to tedy udělala jak fiktivní postava, tak i skutečná postava, a to bylo ve světě jedinečné. Samozřejmě to s sebou přineslo mnoho reakcí společnosti i médií. Kanál *ABC*, který vysílal seriál *Ellen*, nebyl z tohoto oznámení příliš nadšený, ba naopak. Začal mít velké obavy a nechťelo dokonce díl, ve kterém postava *Ellen* oznámí svou sexuální orientaci pustit do vysílání. Nakonec to dopadlo tak, že seriálu byla přidělena poznámka upozorňující rodiče na to, aby zvážili, zdali tento obsah pustí svým dětem. (Butler, 2020, s. 143-144) Zajímavé je také uvést, že dnes je *Ellen DeGeneres* jednou z nejslavnějších celebrit homosexuální orientace na světě. Tři roky po dotočení seriálu *Ellen*, rozběhla *DeGeneres* svou vlastní talk show s názvem *The Ellen DeGeneres Show*. (Wikipedia, 2023) K sobě do studia si zvala nejruznější osobnosti. Byli to slavné osobnosti velkého formátu jako jsou hudebníci, herci a herečky, modelky, sportovci, ale později to byli i obyčejní lidé, kteří mají zajímavý příběh nebo ojedinělý talent, o který se se světem chtějí podělit. Její specialitou byly i interaktivní a zábavné vložky, kterými bavila diváky. Mezi rozhovory byli často vloženy taneční,

¹ Neboli “prime time“

² Moment, kdy se daná osoba rozhodne svěřit se okolí o své pohlavní orientaci.

pěvecké a dovednostní kreaace, které spolu se svým hostem vytvářela. A diváci byli nadšení. Získala si srdce diváků jak přítomných ve studiu, tak i sedících za obrazovkami televize. Za pořad získala *Ellen* několik cen Emmy a ocenění People's Choice Award. Dodnes je jednou z nejskloňovanějších představitelk komunity LGBT ve veřejném prostoru. (Wikipedia, 2023)

Druhým seriálem posledního desetiletí 20. století, který byl významný pro vývoj a směr komunit LGBT seriál *Will a Grace*. Jak už název napovídá, příběh je o dvou nejlepších přátelích *Willovi* a *Grace*. *Will* je homosexuální právník na úrovni. Nosí velmi elegantní, ale i přesto "mužskou" módu a je to velký puntičkář, který má rád pořádek. Společným kamarádem *Willi* a *Grace* je *Jack*, který je také homosexuál. Na rozdíl od *Willi*, je ale *Jack* velmi temperamentním, hlasitým a egoistickým typem člověka. Jeho zálibami jsou zpěv, tanec a velmi rád se také oblékne do ženského oblečení. V jednom seriálu zde tedy máme hned dvě hlavní postavy, které jsou homosexuální orientace a každý z nich je naprosto jiného charakteru, a i fyzické podoby. Důležité je také zmínit, že tito dva spolu v seriálu netvoří pár. Každý z nich má svého partnera, kterých se samozřejmě za všechny série vystřídá více. Dle mého názoru na tomto seriálu můžeme krásně vidět, jak nejednotvárná podoba gaye může být, a že sexuální orientace jedince mu automaticky nepřisuzuje jeho charakterní rysy a povahu. I v tomto případě ale média hodně řešila okolnosti ohledně dvou homosexuálních postav. Herec ztvárňující *Willi* je v reálném životě heterosexuál. Zatím co představitel *Jacka* je i ve skutečnosti gayem. Herec sám, to ale oznámil veřejnosti až čtyři roky potom, co se seriál *Will a Grace* pouštěl v televizích. To opět vyvolalo kritiku, protože podle oponentů je postava *Willi* až moc heterosexuální a na druhou stranu postava *Jacka* zase až příliš homosexuální. (Butler, 2020, s. 144-145)

Za zmínku v tomto tématu stojí ještě seriál „*Taková moderní rodina*“, který byl spuštěn v roce 2009. Jeho děj se točí okolo rozvětvené rodiny, do které patří také homosexuální pár mužů, jež si adoptují malou holčičku. Poprvé tak bylo seriálem v televizním vysílání vizualizováno rodičovství a adopce homosexuální dvojice. (Butler, 2020, s. 145)

Největším průkopníkem tabu témat ohledně sexuality byl seriál „*Sex ve městě*“. Ten se nebál přijít s kůží na trh. Jak už emancipace žen, sexuální rozvernost, gayové a jejich strasti a radosti. To vše je možné vidět v epizodách seriálu díky němuž se proslavila herečka *Sarah Jessica Parker*. (Butler, 2020, s. 147)

Pohled *Jeremyho G. Butlera* je takový, že by na homosexuály, lesby, bisexuály

i transsexuály mělo být nahlíženo stejně jako na heterosexuály. Tedy, že je v pořádku cokoliv, co dělají do té doby, pokud se nevychloubají svými odlišnostmi ostatním. (Butler, 2020, s.) Zde bych možná svými slovy dodala až do té doby, dokud svým chováním a jednáním neubližují ostatním. Velmi podobně, zdali ne stejně, to platí i u etnických skupin a rovnocennosti všech lidí na světě. Tato paralela zachází až do té nejjednodušší diskriminace a nerovnosti mužů a žen. Tedy k ženám by se mělo přistupovat stejně jako k mužům a k homosexuálům stejně jako k heterosexuálům. (Butler, 2020, s. 140-146)

V českém mediálním prostředí dnes již také můžeme nacházet tematiku LGBT v televizních obsazích častěji. Do seriálů či filmů se vytvářejí role hlavně homosexuálů. Jako aktuální příklad mohu uvést seriál *Zlatá labuť*, který právě vysílá na svých obrazovkách televize Nova. Seriál běží každý týden v hlavním prime-timu a ve společnosti se těší velké oblibě, a to hlavně díky dobře provedené scenáristice, jež vytváří kvalitní a zajímavé dialogy, dále kvůli zajímavé tematice, která je opřená o skutečné události, které se na našem území udály, ale také díky dokonalým a propracovaným kostýmům a interiéřům. Jednou z hlavních postav *Zlaté labuť* je *Irena Mašková*, která je dcerou zámožných Čechů vlastnících největší obchodní dům v zemi. Je sice vdaná za muže, ale její pohlavní orientace je na ženy. Děj se odehrává někdy před rokem 1939, takže je téma homosexuality naprosto nepřijatelné a společností odsuzované. Je velmi zajímavé pozorovat v dnešní době, kdy tato tematika hledá ukotvení svého místa ve společnosti, jak se hrdinka se svou sexuální orientací vypořádává v době, kdy se za vztah ženy se ženou nebo muže s mužem udělovali i tělesné tresty a probíhala na nich jakási kontroverzní léčba. A je taky velmi osvěžující vidět takovou to tematiku v českém mediálním prostředí, navíc v jednom nejsledovanějším seriálu, který na televizních obrazovkách právě běží.

Etnika, rasy a média:

Americký profesor filmových studií ve své knize říká, že komedie a sitkomy mohou být využity jako dobrý nástroj proti stereotypnímu vyobrazování status quo³. Během síťové éry rádia a televize ve 20. století nicméně ale komedie častěji přispívaly k potlačování skupin Američanů, kteří nebyli bílé barvy pleti a anglicky mluvícími protestanty severoevropského původu. Během 30. až 60. let minulého století využívaly vysílací stanice nadřazeného humoru v souladu s dominantní kulturou, tedy bílou. Marginalizovány byly skupiny a osoby

³ Z latiny přeloženo jako stávající stav.

afrického, asijského a latinského původu. Stereotypy obecně byly v televizi a rozhlasu užívány k vytváření humoru. Situační komedie tak pomohly vytvořit pohled “my a oni“ v rámci subkultur společnosti. Přičemž toto dělení bylo založeno hlavně na principu nadřazenosti jedněch nad druhými. (Butler, 2020, s. 161) *Dick Hebdige* začlenění subkultur nazývá jako proces léčby. Ten podle něj má dvě typické podoby, a to přeměnu znaků subkultury na masově vyráběné zboží a na přehodnocení deviantního chování dominantními skupinami. (Klímová, 2020) I v tomto případě můžeme znovu aplikovat přístup Judith Butlerové a konstatovat, že rasa je méně funkcí barevnosti pleti a fyzických podobností a je více funkcí sociálních konvencí toho, jaký význam rasa či barva pleti ve společnosti má. A proto je i rasa principiálně sociálně vykonstruovaná. (Butler, 2020, s. 162)

ALLEN, R. C.: *Channels of Discourse, Reassembled: Television and Contemporary Criticism*. The University of North Carolina Press, 1992, London, 2. vydání. 420 s., ISBN: 0-8078-2036-9.

BUTLER, J. G.: *The Sitcom*: Routledge, 2020, New York. 266 s., ISBN: 978-1-138-85096-5.

CREATIVE COMMON LICENCE. The Meaning of Race and Ethnicity. Online. Dostupné z: <https://open.lib.umn.edu/socialproblems/chapter/3-2-the-meaning-of-race-and-ethnicity/>. [cit. 2024-04-29].

KLÍMOVÁ, P.: *Konvergence digitální kultury aneb co nám internet dal a vzal*. Praha, 2020. 9 s. Univerzita Karlova, FSV.

KLÍMOVÁ, P.: *Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu Přátelé*. Praha, 2021. 33 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, FSV.

KLÍMOVÁ, P.: *Subkultura: Nepřirozený zlom*. Praha, 2020. 1 s. Univerzita Karlova, FSV.

LAVERY, G.: *Closures: Heterosexuality and the American Sitcom*. Duke University Press, 2024, New York. 110 s. ISBN: 978-1-478-03014-0.

MORAVEC, V.: *Média v tekutých časech: Kontroverze audiovizuálních médií v ČR*. Academi, 2016, Praha. 188 s. ISBN: 978-80-200-2572-2.

WEINGARTOVÁ, K.: *Adopce dětí homosexuálními páry, komparace České republiky a Portugalska*. Brno, 2021. 94 s. Masarykova Univerzita, PF.

WIKIPEDIA: *The Ellen DeGeneres Show*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/The_Ellen_DeGeneres_Show. [cit. 2024-04-29].

WORLDOMETERS. Current World Population. Online. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/world-population/>. [cit. 2024-04-29]

2. Zábava v médiích

2.1 Televizní produkce 20. století

Konec 19. století se nesl v duchu velkolepého technického rozvoje. Odstartovala druhá průmyslová revoluce a svět spatřily vynálezy jako je třeba žárovka. (BusinessInfo.cz, 2018) I v mediálním prostředí docházelo k velkým posunům. Rozvíjet se ve velkém začaly tiskové agentury a začal se také rozšiřovat telegraf. Z tohoto pohledu by se tedy mohlo zdát, že svět vkročil do nového tisíciletí s velmi nadějnými vizemi. Velkým rozvojem si ale také prošel zbrojní průmysl. Tento fakt spolu s mocenskými a politickými neshodami v jednotlivých státech vedly až ke vzniku První světové války. Takzvaná Velká válka probíhala od roku 1914 až do roku 1918 a razantně změnila směřování Evropy. Následky války totiž byly velmi citelné, v mnoha zemích došlo k sociálním a ekonomickým krizím. (Bednařík, Jirák, Köpplová, 2019, s. 257-271)

Nás bude ale zajímat předchůdce televizního vysílání, kinematografie. Počátky filmu se taktéž datují na konec 19. století a hned na začátku dalšího tisíciletí začal získávat na popularitě. Stal se novým prostředkem zábavy, ale také nástrojem zisku a komerce. Právě čistě komerčním záměrem nejvíce dominoval *Hollywood* v americké Kalifornii. (Bednařík, Jirák, Köpplová, 2019, s. 387) Klíčovou událostí pak byla bezpochyby Druhá světová válka. Ta ovlivnila další dění především v Evropě a silně také otrásla průběhem vývoje mediální komunikace. Díky válce byla média využívána hlavně k propagandistickým a politickým účelům a tomu se nevyhnula ani kinematografie. V mnoha evropských zemích také fungovala cenzura, která téměř všechna média markantně omezovala. (Bednařík, Jirák, Köpplová, 2019, s. 633-635)

Poprvé byl televizor představen roku 1926 a roku 1928 se uskutečnilo první dálkové vysílání. Vůbec první pravidelné televizní vysílání zahájila britská stanice BBC v roce 1936, tedy ještě před vypuknutím Druhé světové války. (Sochor, 2019) Díky ní se pak rozvoj televizního vysílání na nějakou dobu zpomalil a pozastavil. A po ukončení války v roce 1945 pak přišla nová fáze jejího vývoje a bylo obnoveno mnoho vysílacích programů. Nejméně se válečné období, co se mediálního prostředí týká, dotklo Spojených Států Amerických. Média se tak mohla nadále plynule rozvíjet. (Bednařík, Jirák, Köpplová, 2019, s.748-750) Ve Spojených Státech byla média obecně vedena pro-komerčním směrem. A u televizního průmyslu tomu nebylo jinak. (Klímová, 2021, s. 3) Její důležitou a zásadní rolí bylo zásobování diváků zábavou a rozptýlením. (Postman, 2010, s. 104) Tento aspekt poutavého

a zábavného charakteru byl a je typický pro americký televizní obsah. Americká produkce přicházela s mnoha formáty, kterými by upoutala pozornost sledujících, a diváci o tento prostředek pobavení měli velký zájem. Televizní vysílání se v druhé polovině 20. století stalo nejpreferovanějším médiem zábavy v Americe. (Butler, 2020, s. 21) Největšími americkými televizemi byly tři vysílací sítě – ABC neboli *American Broadcasting Company*, CBS neboli *Columbia Broadcasting System* a NBC neboli *National Broadcasting Company*. (Prokop, 2005, s. 288-289)

2.2 Vývoj žánru sitkom a seriál

Ještě před tím, než budu specifikovat samotný pojem sitkom a než se vydáme po jeho historii, pojďme si popsat, co značí definice žánru. Slovo žánr pochází z francouzského slova, které v překladu můžeme přeložit jako druh. V souvislosti s médií jde o kategorizaci mediálních obsahů do třídy příbuzných děl. (Allen, 1992, s. 138-140) Proto je žánr sitkom možné zařadit pod širší a obecnou kategorii komedie. Můžeme také říct, že sitkom patří do třídy seriálů, ale nesprávným výrokem by bylo říct, že seriál díky tomu spadá pod komediální tvorbu. Sitkom v obecné rovině můžeme tedy charakterizovat jako komediální seriál s určitými a specifickými prvky, které budu dále specifikovat.

Pojem sitkom je kompozitum anglických slov “situation“ a “comedy“. Zásadním a klíčovým momentem pro sitkomy je tedy komická situace. Charakteristickými rysy sitkomu je série několika krátkých epizod, které mají ústřední postavy a scény na podobných denních bázích. A právě humor, ať už verbální či neverbální, je stěžejním atributem a mechanismem celého seriálu. (Hu, 2012, s. 1) Další důležitou vlastností je uzavřenost epizod. Tedy fakt, že každou epizodu je možné sledovat nezávisle na sobě. A posledním aspektem je pak cyklická povaha premisy. To znamená, že po jakémkoliv konfliktu, nepříjemné a stresové situaci, vždy přijde šťastný či humorný konec. (Zeithammerová, 2017, s. 12) Tuto vlastnost popisuje *Butler* jako teorii úlevy a uvolnění. Autoři sitkomů tímto způsobem docílí smíchu a příjemného pocitu u publika. Jde tedy o jeden z mechanismů humoru. (Butler, 2020, s. 14)

Pro natáčení sitkomu je nejobvykleji využíváno točení ve studiu na několik kamer, které zabírají jeden a tentýž obraz, ale z několika úhlů. Díky tomu není nutné opakovat záměrně záběry. Charakteristické je také pro sitkom natáčení před živým publikem. Právě tímto formátem byla *Teorie velkého třesku* tvořena. Tento způsob ale není jediný, ve kterém je možné sitkomy filmovat. Druhým způsobem je natáčení pouze na jednu kameru. Sitkomy

v takové podobě měly největší úspěch především v prvním desetiletí 21. století. (Rickman, 2012, s. 195-196)

Historie sitcomů sahá až na začátek 20. století. Sitkomy jsou nejdéle existujícím televizním žánrem, který dokonce předstihuje westerny, telenovely, sci-fi a dokonce i kriminální dramata. (Butler, 2020, s.10-11) Sitkomy totiž mají své kořeny ještě hlouběji, a to v jiném médiu, v rádiovém vysílání. „*Amos 'n' Andy*“ byl první a zároveň nejpopulárnější rádiový sitcom, který byl vysílán od roku 1928. Jeho úspěšnost byla tak velká, že podnítila mnoho lidí ke koupi rádia. A samozřejmě jeho fenomén inspiroval k tvorbě dalších mediálních obsahů, které měly stejnou charakteristiku použití humoru, nikoli nutně umístěnou v dialozích, ale v komických situacích a ve specifickém chování postav. Prvním americkým televizním sitcomem byl „*Mary Kay and Johnny*“, který debutoval roku 1947. Avšak nejvíce známým průkopníkem televizních sitcomů byl „*I love Lucy*“ z roku 1952, který dodnes zůstává brána za hlavního pionýra nové kultury zábavy v Americe a díky němuž zaznamenal žánr sitcomu nevídaný úspěch (Butler, 2020, s. 64-70) Od 40. let minulého století až do dnes se sitcomy těší velké popularitě po celém světě. (Hu, 2012, s. 1)

2.3 Seriál *Teorie velkého třesku*

2.3.1 Produkce a vývoj

Roku 2007 byl na televizní obrazovky uveden sitcom „*The Big Ben Theory*“ od autorů *Chucka Lorreho* a *Billa Pradyho*. (The Big Ben Theory Fansite, 2024) Jak už to v této branži bývá zvykem, neměli tito autoři na svém profesním kontě jen tento úspěšný seriál. *Chuck Lorre* se také podílel na seriálu „*Two and a Half Men*“⁴, který v Americe taktéž těšil velkého úspěchu. A *Bill Prady* se zase podílel na tvorbě seriálu „*The Gilmore Girls*“⁵, jež je dodnes velmi sledovaným seriálem nejen v Americe, ale i u nás v Evropě. Dalším člověkem stojícím za podobou seriálu *Teorie velkého třesku*, je *Aronsohn Lee*. Lee byl výkonným produkčním seriálu a obtiskl do něj své stopy. (Rickman, 2012, s. 8-10) Seriál produkovala společnost *Warner Bros.*, stejně tak jako před tím seriál *Přátelé*. (Klímová, 2021, s. 7) Tentokrát se ale vysílací stanicí stala *CBS*, kde celá série běžela celých dvanáct let až do roku 2019. (The Big

⁴ V českém překladu „Dva a půl chlapa“

⁵ V českém překladu „Gilmorova děvčata“

Ben Theory Fansite, 2007)

Příběh tohoto seriálu vypráví o životě dvou hlavních postav, spolubydlících *Sheldona Coopera* a *Leonarda Hofstadtera*. Oba dva jsou fyzikální vědci a jejich nejbližšími přáteli jsou *Howard Wolowitz* a *Raj Koothrappali*. I ti se pohybují ve světě matematiky, fyziky a astronomie. Další velmi stěžejní postavou je *Penny*, dívka, která se nastěhuje do bytu přes chodbu od *Sheldona* a *Leonarda*. Později v průběhu seriálu vstupují další významné postavy, a to přítelkyně *Howarda*, *Bernadette* a přítelkyně *Sheldona*, *Amy*. Děj se odehrává okolo každodenního života těchto postav a jejich běžných trablů, ale také radostí. (Teorie velkého třesku [seriál], Lorre, Prady a kol., 2019)

Zásadní částí při tvorbě televizního sitkomu je obsazení. Správný výběr herců, kteří budou moct autenticky vyobrazit charakteristiky postav, jež byly napsané scénáristy a tvůrci. (Klímová, 2021, s. 5) Nejprve bylo nutné vybrat herecké obsazení pro dvě hlavní role *Sheldona* a *Leonarda*. Obě dvě byly ale poměrně rychle a jednoduše přiděleny svým perfektním ztvárnitelům *Jimmovi Parsonsovi*⁶ a *Johnymu Galeckinovi*⁷. Ti i v pilotním dílu předvedli skvělou synergii a fungování nejen na place, ale i mimo něj. Další tvorba postav a jejich obsazení přišlo až trochu o něco později, ale i tak bylo pro tvůrce jednoznačně vybrat “ ty“ správné herce. Další významnou postavou seriálu byla dívka se jménem *Penny*, která se přistěhovala do bytu naproti *Leonarda* a *Sheldona*. Autoři nejprve tuto dívku pojmenovali *Katie* a její povaha měla být poněkud drsná a ostrá. Po zkouškách a konkurzech ale zjistili, že takový typ postavy se jim ale do děje nehodí, a proto přišli s *Penny*, která je milá, přátelská a na rozdíl od *Katie* i empatická. Na tuto roli se perfektně hodila herečka *Kaley Cuoco*, která ji i nakonec obsadila. Až jako další vznikly postavy *Raje* a *Howarda*, vědátorů a kamarádů *Leonarda* a *Sheldona*. Pro postavu *Raje* autoři od začátku hledali herce barevné pleti. Zajímavé ovšem je, že byli otevřeni všem etnikům, jen ne Indům. Na konkurz ale přišel *Kunal Nayyar*, který okouznil všechny svým uvolněným přístupem a angličtinou s indickým přízvukem. Na tomto základě pak byla přepracovaná postava *Raje* tak, aby ji mohl obsadit právě *Nayyar*. Poslední hlavní postavou pak byl *Howard*, pro kterého nebylo těžké najít ztvárnitele, jímž se stal *Simon Helberg*. (Rickman, 2012, s. 95-101) Takto vypadalo hlavní obsazení začínajícího seriálu *Teorie velkého třesku*. V průběhu sérií pak ale přistoupily ještě dvě, pro seriál velmi zásadní, ženské postavy. Byla jí *Bernadette Rostenkowski* a *Amy Farrah Fowlerová*. Obě tyto postavy v průběhu seriálu staly partnerkami (dokonce

⁶ Tvůrce *Sheldona*.

⁷ Tvůrce *Leonarda*.

i manželkami) hlavních postav *Howarda* a *Shledona* (ve stejném pořadí). Do role *Bernadetty* byla obsazena Mellisa Rauch a do role *Amy* herečka Mayim Bialik. (Rickman, 2012, s. 21 a 180)

2.3.2 Zásadní atributy, vliv na společnost

Práce „Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu *Přátelé*“, na kterou navazuje tato, rozmlouvá o možná nejpopulárnějším sitkomu všech dob, co se celosvětového měřítka týče. Seriál *Přátelé* se dotočil roku 2004, i když jeho obliba poté rozhodně nekončila. (Klímová, 2021, s. 8-9) O přibližně pět let později, kdy *Teorie velkého třesku* již běžela na televizích obrazovkách a její úspěch rostl a rostl, začalo mnoho odborníků a kritiků uvažovat, zdali se *Teorie velkého třesku* nestane novými *Přáteli*. (Rickman, 2012, s. 167) Právě i kvůli velmi podobnému úspěchu, jsem si do své navazující diplomové práce zvolila seriál *Teorie velkého třesku*. Ale nejen kvůli tomu. Dalším důvodem byly velmi podobné atributy obou dvou sitkomů. V obou seriálech bydlí hlavní hrdinové ve stejném domě hned naproti sobě ve stejné chodbě. Stejně tak se v obou navštěvují na každodenní bázi a tráví společně veškerý svůj volný čas. Pointou a stěžním není jedna nebo dvě postavy, ale přátelství všech hlavních postav a jejich vztahy, v tom je kouzlo obou seriálů. A pak je tu hlavní zápletka, která provází diváka po celou dobu všech sérií. V *Přátelích* je to milostné pouto *Rose* a *Rachel*, a v *Teorii velkého třesku* je to neutuchající pouto *Leonarda* a *Penny*, u kterých divák po celou dobu ví, že patří k sobě, ale jež autoři nechávají během jednotlivých sérií stále se rozcházet a scházet. (Rickman, 2012, s. 167-170) Popularita a úspěšnost *Teorie velkého třesku* lze také vidět na prestižních oceněních, která ji mohou být přisouzena. V roce 2009 získal seriál cenu za nejlepší počín v oblasti komedie a v tomtéž roce byl také oceněn *Jim Parsons* (ztvárňující *Sheldona Coopera*) za úspěch v oblasti komedie v kategorii jednotlivců. O rok později pak sitkom získal cenu *Peopel's Choice*, která je udělována na základě hlasů veřejného publika a ve světě audiovizuální produkce na americkém trhu má cenný význam. (Rickman, 2012, s. 26)

Čím ale *Teorie velkého třesku* vybočuje mezi ostatními seriály a sitkomy je svou ústřední tematikou, tou je věda. Hlavní mužské postavy jsou introvertního typu, milující a žijící fyzikou, jež mají problém s tím najít si přítelkyni. Tito lidé jsou často označováni za „geeky“ nebo také „nerdy“. Obě slova jsou převzatá z angličtiny a ujala se jako české anglicismy. Nicméně přirovnat bychom je mohli k českému slovu „šprt“. Slovo nerd ve svém významu označuje někoho, jehož inteligence je velmi vysoká a jehož zaměření je obvykle na chemii,

matematiku či fyziku, a který v ostatních lidských sférách řekněme pokulhává a pro ostatní lidi působí zvláště a odlišně. Geek potom popisuje někoho, kdo má stejné zájmy jako nerd, jeho inteligence zde ale není nutná a jeho využití je především ve sci-fi a fantazy. (Rickman, 2012, s. 65-70) Tuto tematiku pak autoři seriálu doplnili o intelektuální humor, který se často v seriálovém prostředí nevidal, a diváky naprosto uchvátil. I tento fakt měl na úspěšnosti sitkomu určitě důležitý podíl.

Přestože seriál *Teorie velkého třesku* přinesl smích mnoha divákům, někteří kritici poukazovali na možné důsledky tohoto pořadu pro společnost. Jednou z kritik je, že seriál posiloval stereotypy o šprtech a geecích a zobrazoval je přehnaně a někdy negativně. To by mohlo přispět ke stigmatizaci lidí se zájmy v oblasti vědy, techniky, inženýrství a matematiky (STEM). Někteří navíc namítali, že seriál postrádá rozmanitost v hlavním obsazení a stereotypně zobrazuje určité skupiny. To by mohlo udržovat nedostatečné zastoupení žen a barevných lidí v oborech STEM a přispívat k nedostatku různorodého zastoupení v médiích. Je důležité vzít v úvahu dopad, který mohou mít populární média na utváření společenského vnímání a předsudků. Tyto důsledky zdůrazňují potřebu rozmanitějšího a přesnějšího zobrazování v médiích, které by podpořilo porozumění a inkluzi.

ALLEN, R. C.: *Channels of Discourse, Reassembled: Television and Contemporary Criticism*. 2. vydání, The University of North Carolina Press, 1992, London. ISBN: 0-8078-2036-9.

BEDNAŘÍK, JIRÁK, KÖPPLOVÁ: *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*, 2. upravené vydání, Grada, 2019, Praha. ISBN 978-80-271-1144-2.

BUSINESSINFO.CZ: *Čtyři průmyslové revoluce*. Online. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/ctyri-prumyslove-revoluce/>. [cit. 2024-04-29].

BUTLER, J. G.: *The Sitcom*: Routledge, 2020, New York. ISBN: 978-1-138-85096-5.

HU, S.: *An Analysis of Humor in The Big Bang Theory from Pragmatic Perspectives*. Academy Publisher, 2012. 6., dostupné z: doi:10.4304/tpls.2.6.1185-1190

KLÍMOVÁ, P.: *Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu Přátelé*. Praha, 2021. 33 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, FSV.

POSTMAN, N.: *Ubavit se k smrti*. 2. vydání, Mladá Fronta, 2010, Praha. ISBN: 978-80-204-2206-4.

PROKOP, D.: *Boj o média*. 1. vydání, Univerzita Karlova v Praze, 2005. ISBN: 80-246-0618-6.

RICKMAN, A.: *Teorie velkého třesku od A do Z*: Nakladatelství XYZ, 2012, Praha. ISBN: 978-80-7388-667-7

SOCHOR, S.: *Historie televize: Poprvé se vysílalo téměř před 100 lety, dnes má doma TV většina domácností*. Online, CNN Prima News, 2019. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/zpravodajstvi/historie-televize-poprve-se-vysilalo-temer-pred-100-lety-dnes-ma-doma-tv-vetsina>. [cit. 2024-04-29].

ZEITHAMEROVÁ, J.: *Komparace amerického sitcomu Roseanne a jeho české adaptace Helena*. Univerzita Palackého v Olomouci, FF, 2017.

3. Konvergence mediální komunikace a sociologie

V prvních dvou kapitolách jsme si popsali dvě zásadní témata, kterými se tato diplomová práce zabývá. A to mediální komunikací a sociologií. Tyto dva obory spolu velmi silně souvisí a navzájem do sebe zasahují. V této části budu tedy charakterizovat, jakým způsobem jsou navzájem spjaté a k jakým důsledkům tento fakt vede.

Média a mediální prostor je součástí zdravě fungujícího sociálního systému. (Hald, 2009, s. 3). Z logiky věci už z této definice můžeme vyvodit, že pojmy média a sociální systém spolu musí nutně souviset. Jeden vytváří část toho druhého a stejně tak i naopak. V dnešním moderním a globalizovaném 21. století tak můžeme s jistotou říct, že jeden bez druhého nemůže existovat. Jen těžko bychom si mohli představit zdravě a funkčně prosperující vyspělou společnost a sociální systém, ve kterém by neexistovala žádná média.⁸ Naopak ani žádné médium, které by nemohlo fungovat na bázi dané společnosti a neodráželo její vlastnosti. Vzhledem k tomuto provázanému vztahu je zřejmé, že bude docházet k prostupování charakteristik mediálního prostředí do sociálního, a také ze sociálního prostředí do mediálního. Tomuto fenoménu se obecně říká konvergence. A tu si nyní blíže popíšeme.

Konvergence v jednoduché a obecné rovině znamená proces slučování nebo sblížování. (Reifová, 2004, s. 111) Mediální konvergence lze definovat jako všeobjímající pojem, v němž jsou obsaženy průmyslové, kulturní a sociální změny, k nimž došlo po nástupu digitalizace médií a zpřístupnění internetového prostoru. Mluvit se o ní ve veřejných kruzích začalo na začátku 80. let 20. století, a to hlavně díky nástupu procesů digitalizace

⁸ A v této souvislosti musíme brát v potaz, že médiem se myslí jakýkoli zprostředkující předmět či prostor. (Academia, 2000, s.176)

a počítačových sítí. (Moravec, 2016, s. 22-23) Procesů konvergence v mediálních studiích můžeme nalézt mnoho. Příkladem mediální konvergence je třeba prolínání starých a nových médií. (Jenkins, 2006, s. 2) Jako ilustrující příklad můžeme uvést knihu, která byla díky novým technologiím převedena do internetového prostředí a je jí možno číst nikoli fyzicky, ale v počítači nebo telefonu. Další významnou konvergencí je technologická konvergence. (Moravec, 2016, s. 14) U ní se velmi často spekuluje, zdali právě ona podnítila vznik a vývoj těch dalších, tedy jestli právě z ní všechny ostatní vycházejí. (Jenkins, 2006, s.11) I přesto, že druhů konvergencí je nespočetné množství a jde bezesporu o nesmírně zajímavý jev, pro tuto práci bude zásadní konvergence mezi mediální komunikací a sociologií či sociálním systémem, nikoli konvergence samotné uvnitř mediální komunikace.

Pojďme si také formulovat pojem médium. Médium je zprostředkovatelem mezi komunikátorem a adresátem. Jsou to prostředky masové komunikace, které přenášejí informace v různých formách a za různým účelem. (Reifová, 2004, s.139) Můžeme ho také přirovnat k oknu, skrze které nahlížíme na svět a sebe samé. Ono okno formuje to, co vidíme a jakým způsobem to vidíme. Když skrze něj budeme nahlížet často a nebudeme znát jiný pohled, po chvíli se stane, že promění myšlení nás i celé společnosti. (Klímová, 2020, s. 4) Záleží tedy na tom, jakou realitu nám médium ukazuje.

MCP⁹ již po léta kritizuje, jakým způsobem jsou vytvářeny významy, které dále kolují společností, a jaké faktory a aktéři formují individuální a kolektivní identity. (Hadl, 2009, s.3) Odborníci na masovou komunikaci jsou si vědomi zjevného potenciálu vysílání produkovat přímé, okamžité a drastické účinky na chování a postoje společnosti. Pod touto skutečností je potřeba si uvědomovat, že média nutně neříkají lidem, co si mají myslet, ale říkají jim, o čem mají myslet. Udávají tak agendu veřejného diskurzu. (Allen, 1992, s. 14) A v tom je důležitý rozdíl. Pak už záleží na tom, jakou mediální gramotnost a orientaci v dané otázce každý jedinec má. Důležitým faktem tedy je, že média ovlivňují jistým způsobem obsah, který přenášejí. (Berger, 2012, s. 3) Proto je důležité, aby se média snažila o co nejpravdivější rekonstrukci skutečné reality. Kvůli globalizaci, velké komercializaci a silnému konkurenčnímu tržnímu prostředí, ale média bývají často pod tlakem. Proto se média široké veřejnosti snaží bojovat s komerčním uzavřením tvůrčích zdrojů, a to hledáním kanálů, zákonností a autonomních výrobních prostředků. (Hadl, 2009, s. 3)

⁹ *International Journal of Media and Cultural Politics*

Komerce je součástí médií již po dlouhá léta, *Els De Bens* ve své knize „Media Diversity, Competition and Concentration: Concepts and Theories“ velmi hezky popisuje a vysvětluje procesy této konvergence v médiích (Bens, 2007, s. 1). Ilustruje napětí mezi veřejnou rolí médií a pokročilou komercializací slovy *Denise McQuaila* jako “commercialism versus non-commercialism“. Komercialismus na jedné straně, má jediný primární cíl, a to ambici ze zisku a kumulace peněz. Na druhé straně anti-komercialismus je spojen s pluralismem, objektivitou, diverzitou a nejrůznějšími povinnostmi veřejného zájmu. Média tím tedy získávají novu roli, najít vyváženost mezi komercí (tedy profitem) a kulturní společenskou rolí. Právě ta odpovídá za to, jak budou média společnost a její problémy či naopak výhody reflektovat. *Bens* také tvrdí, že dochází ještě k další konvergenci, a to mezi médií a marketingem. (Bens, 2007, s. 3) Dochází k naprostému mazání hranic mezi tím, kdy je mediální obsah tvořen na základě marketingové strategie a kdy zohledňuje společensko-sociální dění. Marketing velmi silně ovlivňuje to, jak a jaké mediální obsahy budou vytvářeny. Při tvorbě mediálního obsahu je třeba myslet na to, pro jaké publikum či příjemce je určen. (Berger, 2012, s. 3) Diváci jsou částí jedné velké entity, společnosti. Ne každý v dané společnosti sleduje stejná média a stejný mediální obsah. (Berger, 2012, s. 2) V našem konkrétním případě, nesleduje každý stejnou televizní stanici, stejný program ve stejném časovém úseku. A právě marketing bude zajišťovat to, aby se vytvořil obsah přesně na míru určité skupině společnosti, kterou mají v úmyslu oslovit. *Arthur Asa Berger* ve své knize uvádí pět zásadních a základních faktorů, které je nutné si zodpovědět, aby byl mediální obsah sdělován tím správným způsobem (Berger, 2012, s. 2-4). Pro názornou prezentaci jeho praxe doplním informace na základě zkoumaného seriálu *Teorie velkého třesku*:

- Umělecká práce (art work): Teorie velkého třesku
- Publikum (audience): obecná veřejnost
- Tvůrci (artists): scénáristi, produkční, kameramani, herci
- Médium: televize

To vše je důležité si určit a uvědomit, protože si každý individuálně vybíráme, jaké mediální obsahy budeme konzumovat, ale do jisté míry jsme silně ovlivněni demografickými faktory jako je věk, pohlaví, rasa, sociálně-ekonomická třída, úroveň vzdělání a mnoha dalšími. (Berger, 2012, s. 4)

Moc krásným přirovnáním konvergence je metodologie sociologa *Zygmunda Baumana*, který používá pojem “pevných látek“ a “tekutosti“. Pevné látky zobrazují tradiční vzorce

a pravidla, které se díky pozdní modernizaci rozpouštějí do látek tekutých. A díky tomu také dochází k roztávání společenských forem. Charakteristikou pro tento jev je emancipace, individualizace, transformovaná komunita a nejednotný základ identity jedince. (Moravec, 2016, s. 12-19) Tento příměr mi přijde naprosto vystihující rysy konvergence. *Václav Moravec* tekutá média pak vysvětluje jako média, v nichž se stírají rozdíly mezi informacemi a zábavou, soukromou a veřejnou komunikací, příjemcem obsahu a jeho producentem. A konvergenci pak vidí jako součást širších proměn společnosti. (Moravec, 2016, s. 12-20) Konvergence médií a sociologie je fascinující oblastí studia, která zkoumá vzájemný vztah mezi médii a společností. Zde je několik klíčových bodů týkajících se této konvergence:

- Média jako odraz společnosti: Sociologie zkoumá, jak média odrážejí a utvářejí společenské normy, hodnoty a přesvědčení. Analýzou mediálních obsahů mohou sociologové získat vhled do kulturních trendů, mocenských struktur a sociální dynamiky.
- Účinky médií: Sociologové zkoumají, jak média ovlivňují postoje, chování a vnímání jednotlivců. To zahrnuje výzkum témat, jako jsou mediální předsudky, stereotypy a vliv mediální reprezentace na sociální identity.
- Mediální instituce a moc: Sociologové zkoumají roli mediálních institucí při utváření veřejného diskurzu, šíření informací a ovlivňování veřejného mínění. Analyzují, jak mocenská dynamika uvnitř mediálních organizací ovlivňuje vytvářený a šířený obsah.
- Konzumace médií: Sociologie zkoumá, jak jednotlivci a skupiny konzumují média a jak s nimi interagují. To zahrnuje studium vzorců spotřeby médií, recepce publika a způsobů, jakými média utvářejí kulturní praktiky a identity.
- Globalizace a média: Sociologové zkoumají, jak mediální technologie a obsahy překračují hranice států a přispívají tak k procesům globalizace. Zkoumají, jak média ovlivňují kulturní výměnu, politickou komunikaci a sociální hnutí v globálním měřítku.

Celkově lze říci, že sblížování médií a sociologie poukazuje na složité vazby mezi mediální produkcí, distribucí, spotřebou a společenskými strukturami. Pochopení těchto průniků je nezbytné pro pochopení složitého vztahu mezi médii a společností v moderním světě.

V přítomnosti médií strávíme každý den v průměru více času, než který věnujeme spánku. Největší podíl na tom má audiovizuální tvorba, která tvoří minimum čtyř hodin denně. (Moravec, 2016, s.13) Z tohoto faktu je zřejmé, že audiovizuální média hrají v našich

životech velmi významnou roli. Konkrétně americká kultura je velmi silně orientována na kulturní diskurzy jako je rodina, pohlaví a rasa. (Butler, 2020, s. 19) Největším hitem 21. století se stal internet, který je světově nejrozšířenějším moderním masmédiem na světě. (Curran and Hesmondhalgh, 2020, s. 4) Díky němuž můžeme čerpat čerstvé informace a zprávy z dění celého světa. Zažíváme kulturní posun, ve kterém příjemci médií hledají a propojují informace z mnoha mediálních kanálů. (Kucserová, 2021, s. 4) Profesorka sociologie ze skotského Glasgow, *Bridgette Wessels*, mluví o vzniku nových sociálních nerovností, které vznikají s rozvojem digitálních technologií. Ty totiž zasahují do mnohých odvětví, ať už do hospodářského, politického, a i sociálního života. Tento vývoj je součástí rychlých společenských změn, které se zavádějí do informační a síťové společnosti. Využívání technologií v rámci ekonomických, politických a společensko-kulturních procesů formuje nerovnost. Začlenění do digitálních sítí je pro člověka velice významné z hlediska příležitostí v oboru politickém, sociálním a kulturním. Tento diferenciální vývoj však vytváří nové formy nerovnosti v podobě chudoby a vyloučení, ale také přináší reprodukci stávajících sociálních rozdílů. Na současné nerovnosti a rozpory v rámci informační a síťové společnosti se často nahlíží z hlediska digitální propasti. Digitální propast znamená, že lidé mají rozdílné úrovně příležitostí rozvíjet digitální dovednosti. Tato myšlenka je užitečným východiskem při zkoumání dynamiky nerovnosti v rámci globální informační kultury. Mezi vlivné a zásadní rozměry digitální propasti patří osobní charakteristiky jako věk, pohlaví, etnicita, úroveň vzdělání, socioekonomické zázemí a postavení. (Klímová, 2020) – reprodukce Globalizace se díky rapidnímu růstu informací, nových technologií a rozvoji relevantních socio-ekonomických dimenzí, zahrnující politiku, ekonomii, kulturu a další, stala jedním ze zásadních témat společnosti a také mediálních studií. Mediální globalizace se objevila v průběhu posledních deseti let minulého století. *Miller a Kraidy* tvrdí, že studium globálních médií je mezioborovým oddílem, který se v 90. letech objevil, aby popsal konvergenci¹⁰ oblastí studia mezinárodních komunikací a srovnávacích mediálních systémů. (Jin, 2020, s. 1) A právě média přinášejí lidem možnost více se sbližovat a získávat přístup do různých skupin a subkultur (Klímová, 2020, s. 4) Platformy sociálních médií jsou příkladem tohoto sbližování, kdy se prolíná osobní a veřejný nebo soukromý a pracovní prostor. Tyto platformy umožňují budování komunit a sociálních hnutí, ale také vyvolávají otázky týkající se soukromí a dezinformací. Tyto konvergence ovlivňují všechny aspekty společnosti,

¹⁰ O konvergenci budu dále mluvit v samostatné kapitole.

včetně politiky, vzdělávání, vztahů, a dokonce i individuální identity, což ukazuje, jak nedílnou součástí současného života se média stala a jak neustále utvářejí a jsou utvářena společenskými strukturami a procesy. Mým cílem je přiblížit, jakým způsobem jsou společenské otázky reflektovány v médiích, ale také to, jakým způsobem jsou média těmito problémy ovlivňována.

3.1 Zobrazení etnické různorodosti v seriálu *Teorie velkého třesku*

Seriál *Teorie velkého třesku* vyvolal diskuse o zastoupení rasy a rozmanitosti v obsazení a postavách. Zatímco seriál byl chválen za to, že představuje skupinu sociálně neobratných, ale brilantních vědců z různých prostředí, někteří kritici poukazovali na to, že hlavní postavy jsou převážně bílé a ostatní rasové a etnické skupiny jsou zastoupeny jen v omezené míře. Postava *Raje Koothrappaliho*, kterou ztvárnil indický herec *Kunal Nayyar*, je jednou z mála nebělošských postav s významnou rolí v seriálu. Jeho postava však také čelila kritice za to, že se spoléhá na stereotypy a v některých dějových liniích postrádá hloubku. Celkově se názory na přístup seriálu k rasovému zastoupení liší. Někteří diváci oceňují snahu o začlenění postav z různých prostředí, zatímco jiní se domnívají, že seriál mohl udělat více pro to, aby představil skutečně rozmanitou a inkluzivní škálu perspektiv. Tyto diskuse je důležité posuzovat v širším kontextu reprezentace v zábavním průmyslu a probíhajících rozhovorů o rozmanitosti, inkluzi a přesném zobrazování různých rasových a kulturních identit na obrazovce.

V Novém Mexiku byl proveden výzkum s názvem: „Fun is Not Enough: Attitudes of Hispanic Middle School Students toward Science and Scientists“, ve kterém bylo zkoumáno, jaký postoj zaujímají žáci střední školy hispánského původu k vědeckým oborům a vědeckým profesím. Tento průzkum prováděli před a také po tom, co žáci absolvovali vzdělávací program pro vesmírnou vědu¹¹. Výsledky analýzy ukázaly, že zde byl razantní rozdíl v zájmu studentů před studijním programem a po něm. Pozitivní zprávou bylo, že tato iniciativa vzdělávání byla úspěšná a díky ní byli studenti ve vědě více zaujati. Výzkum ale také bohužel zjistil, že mnoho žáků má velký problém s vnímáním sebe samých v roli vědců, a to kvůli nedostatečné expozici těch správných vzorů v jejich prostředí a negativním stereotypům, které jsou vyobrazovány v médiích. (Sorge a kol., 2000) *Korin Rein* si myslí, že je to zásluhou právě sitcomů zobrazujících stereotypizující podoby vědců, a že právě díky tomu si děti, studenti či mladí lidé nedokáží představit, že právě oni by mohli dělat stejné

¹¹ V originálním znění „*Space Science Education Program*“

povolání, protože si myslí, že je k tomu předurčena určitá charakterová a fyzická podoba. (Model View Culture, 2015) Stejně to vidí i psychiatr *Julius E. Heuscher*, podle kterého se děti, jež jsou vystavovány mediálnímu obsahu určenému pro dospělé až moc často, začnou bát samotného dospívání a v procesu zakrní. A k tomu dochází zejména prostředkem televizních obrazovek. (Berger, 2012, s. 14)

V seriálu *Teorie velkého třesku* se objevuje pár černošských herců v hostujících rolích, ačkoli hlavní obsazení netvoří ani jeden Afroameričan. Nejvýznamnější černošskou postavou je *Janine Davisová*, kterou hraje *Regina Kingová* a která vystupuje jako správkyně lidských zdrojů na univerzitě Caltech, kde se odehrává většina děje seriálu. Její role je velmi malá, ale opakuje se v různých epizodách, kdy komunikuje s hlavními postavami, většinou v profesním kontextu. Další černošští herci se v seriálu objevují v menších nebo hostujících rolích. Kritika tohoto seriálu za malou rasovou diverzitu a nevyvážené zastoupení herců černé pleti je na místě.

3.2 Postavení a stereotyp heterosexuálního ideálu v seriálu *Teorie velkého třesku*

V seriálu *Teorie velkého třesku* není žádná z hlavních ani vedlejších postav homosexuálního zaměření. Dalo by se tedy říct, že pro sitkom není téma a postavení homosexuálů vůbec zásadní. To, co ale bylo a je v médiích diskutovaným tématem je, že herec hlavního hrdiny *Sheldona Coopera Jim Parsons*, je ve skutečném světě gay. V podstatě je toto jediné téma jakékoliv otázky na sexuální orientace, které je možné v médiích najít v souvislosti s *Teorií velkého třesku*. Jak už jsem mluvila ve druhé podkapitole kapitoly první, na konci 20. století to neměli homosexuální herci nejlehčí. Setkávali se s vlnou kritiky ze všech různých stran, ale ani *Parsons* stále neměl optimální podmínky, když se seriál začal natáčet na konci posledního desetiletí našeho století.

Jim Parsons se v rozhovoru pro *Hollywood Reporter* nechal slyšet, že neměl dobrý pocit z toho, že jeho pohlavní orientace je na muže. Popisoval, jak mu to bylo velmi nepříjemné a měl strach z toho, jaké reakce by na to publikum *Teorie velkého třesku* mohlo mít, a také jaký dopad by to na samotný seriál mělo. Argumentoval také tím, že: „tehdy to nebylo ani zdaleka blízko dnešní době, pokud jde o to, co to znamenalo říct někomu, že jste gay“. (Out, 2020) Pro náš kontext je to velice zajímavé, jelikož jsem v jedné z předešlých kapitol popisovala, s čím se v minulosti setkávali homosexuální herci ve slavných amerických seriálech, když téma rovnocennosti skupin LGBT nebylo tolik diskutováno a hlavně

přijímáno.

Seriál *Teorie velkého třesku* byl po celou dobu svého vysílání kritizován za omezené zastoupení LGBT postav. Seriál se zaměřuje hlavně na životy a vztahy skupiny heterosexuálů, přičemž LGBT témata nebo postavy jsou v něm jen málo probádány.

I když seriál představil několik LGBT postav v menších rolích nebo jednorázových epizodách, v hlavním obsazení se výrazněji neprojeví. Nedostatek výrazného zastoupení těchto osob v seriálu znepokojoval diváky a kritiky, kteří se zasazují o větší rozmanitost a inkluзивitu v mainstreamové televizi.

3.3 Celkový kontext v dějové lince a jeho důležitost na celkovém výsledku

V otázce zastoupení jednotlivých ras a etnik, je pro seriál *Teorie velkého třesku* velmi důležitým a troufám si říct i nenahraditelným aspektem přítomnost indického herce v roli vědce *Raje Kootrappaliho*. Jeho etnický původ hraje v sitkomu významnou roli a dějovou linku. Velmi často se o jeho původu hovoří, bohužel ale také vtipkuje, do děje je zapojena i jeho indická rodina, která žije stále v Indii. V určitý moment je pro seriál velmi důležitá i jeho sestra, která rovněž přichází na scénu a sehrává důležitou postavu pro děj seriálu.

Postavy, ale ani témata skupin LGBT, se v seriálu *Teorie velkého třesku* neobjevují a tím pádem nehrají významnou roli. V žádné hlavní ani vedlejší roli není postava s jiným nežli heterosexuálním pohlavním zaměřením. Ani hlavní postavy na téma LGBT nikdy nevedou debaty či konverzace. Toto téma tedy nehraje v celkovém kontextu a dějové lince žádnou důležitost.

ALLEN, R. C.: *Channels of Discourse, Reassembled: Television and Contemporary Criticism*. The University of North Carolina Press, 1992, London, 2. vydání. 420 s., ISBN: 0-8078-2036-9.

BENS, E.: *Media Diversity, Competition and Concentration: Concepts and Theories*. Media Between Culture and Commerce, UK, 2007. ISBN: 978-1-8415-0165-9.

BERGER, A. A.: *Media and Society: A Critical Perspective*. 3. vydání, Rowman and Littlefield Publishers, Plymouth, 2012. ISBN: 978-1-4422-1779-9.

BUTLER, J. G.: *The Sitcom*: Routledge, 2020, New York. 266 s., ISBN: 978-1-138-85096-5.

CURRAN, HESMONDHALGH: *Media and Society*. Bloomsbury Publishing USA, 2019. ISBN: 978-1-5013-4073-4

HADL, G.: *Introduction to the Special Issue Convergences: Civil society media and Policy*. Intellect Ltd, 2009.

JENKINS, H.: *Convergence culture: Where Old and New Media Colide*. New York University Press, 2006. ISBN: 978-0-8147-4281-5

KLÍMOVÁ, P.: *Konvergence digitální kultury aneb co nám internet dal a vzal*. Praha, 2020. 9 s. Univerzita Karlova, FSV.

KLÍMOVÁ, P.: *Reprodukce a rekonfigurace nerovnosti*. Praha, 2020. 2 s. Univerzita Karlova, FSV.

KUSCEROVÁ, F.: *Konvergence médií, služby SVOD a jejich využití*. Univerzita Karlova Praha, FSV

MORAVEC, V.: *Média v tekutých časech: Kontroverze audiovizuálních médií v ČR*. Academi, 2016, Praha. 188 s. ISBN: 978-80-200-2572-2.

PADGETT, D.: *Jim Parsons Didn't Discuss Being Gay During 'Big Bang' Out of Fear*. Online. Dostupné z: <https://www.out.com/television/2020/6/10/jim-parsons-didnt-discuss-being-gay-during-big-bang-out-fear#toggle-gdpr>. [cit. 2024-04-29].

REID, Korin. *Gender, Race and Stereotypes in "Scorpion", "Silicon Valley" and "Big Bang Theory"*. Dostupné z: <https://modelviewculture.com/pieces/gender-race-and-stereotypes-in-scorpion-silicon-valley-and-big-bang-theory>. [cit. 2024-04-29].

REIFOVÁ a KOL.: *Slovník mediální komunikace*. 1. vydání, Portál, 2004, Praha. ISBN: 80-7178-926-7

SORGE, NEWSON, HAGERTY: *Attitudes of Hispanic Middle School Students toward Science and Scientists*. Dostupné v: *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, Volume 22, Issue 3, s. 332–345

ANALYTICKÁ ČÁST

1. Průzkum o etnické a sexuální diverzitě v seriálu *Teorie velkého třesku*

1.1 Výzkumné otázky a hypotézy

Na začátku každého výzkumu je nutné položit si základní výzkumné otázky. Díky nim můžeme jednoznačně chápat, proč výzkum provádíme a na co bychom rádi znali odpovědi. Poté je také nezbytné abychom zapsali své hypotézy, tedy výsledky, které na základě vlastních zkušeností, logiky a souvisejících studií očekáváme, že výzkum přinese.

Jelikož navazuji touto prací na svou již napsanou bakalářskou práci „Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu *Přátelé*“, ve které jsem provedla výzkum na základě stejné problematiky a zkoumaného fenoménu, pouze na jiném mediální obsahu, využiji kostry svých výzkumných otázek:

- 1) Je nevyváženost a nerovnost poměru zastoupení etnických skupin a ras v seriálu *Teorie velkého třesku* vnímána publikem a pokud ano, zda negativně?
- 2) Cítí publikum ze strany hlavních postav *Teorie velkého třesku* vnímání neheterosexuální orientace za neobvyklý jev, při kterém se ocitají v nepříjemných pozicích, a vnímají také zesměšňování neheterosexuálních postav a pokud ano, zda negativně?

Hypotézy formuluji z hlediska vlastního názoru s důležitým aspektem toho, že se danou problematikou sociálně-společenských problémů jako je nerovnost a diverzita v obecné rovině zabývám. Z těchto důvodů jsou pak moje hypotézy následující:

- a) Seriál *Teorie velkého třesku* nedostatečně zobrazuje diverzitu všech lidských ras a různých etnických skupin.
- b) Seriál *Teorie velkého třesku* nedostatečně zobrazuje postavy s odlišnými sexuálními orientacemi. Zároveň je ale také nezesměšňuje či nepohoršuje.

1.2 Jednotky výzkumu a výzkumný soubor

Stejně tak jako v předcházejícím výzkumu na seriálu *Přátelé* použiji kvantitativní pravděpodobnostní výzkum. To znamená, že respondenti jsou vybíráni náhodně, nehledě na jakékoliv vlastnosti jako jsou věk, pohlaví, pohlavní orientace, rasa, zaměstnání či cokoliv dalšího, v co největším možném počtu, který by byl schopen reprezentovat větší množství názorů. Odpovědi respondentů jsou shromažďovány anonymně díky online dotazníku, který

v dalších krocích umožní přehledné výsledky dotazníkového šetření, ze kterých budeme následně vyvozovat výsledky. Výzkumný vzorek tvořilo 100 lidí české národnosti ve věku mezi 15 až 70 lety.

1.3 Analýza dat

V závěru této práce chci provést srovnání výzkumu na seriálu *Přátelé* s výzkumem na seriálu *Teorie velkého třesku*. Proto jsem pro získání dat použila stejný digitální dotazník s výjimkou toho, že tentokrát jsem do dotazníkového šetření zahrнула celkem 14 otázek. Oproti minulému dotazníku k práci „Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu *Přátelé*“ jsem tak přidala tři otázky, a to z toho důvodu, abych ještě více specifikovala a konkretizovala danou problematiku. U některých otázek jsem také pozměnila či doplnila možnosti odpovědí, aby lépe odrážely výsledky analýzy a dotazování měli širší spektrum odpovědí, ze kterého mohou vybrat zcela odpovídající výpověď jejich názoru a vnímání.

Dotazník byl opět rozdělen do dvou částí, co se pro vyplňování respondenty týče. První dvě otázky měly za úkol udělat základní (a jediné) rozřazení dotazovaných na ty, jež seriál znají a viděli alespoň jeden nebo více dílů a ty, jež seriál znají či neznají a zároveň ale neviděli ani jeden díl. Díky této selekci hned na začátku mohu vyřadit nevhodné respondenty, kteří již nadále nemohou být pro analýzu přínosní. Jejich vyplňování dotazníku na tomto místě končí a pokračovat v dalších otázkách mohou respondenti, jež odpověděli, že viděli alespoň jeden díl seriálu. Nicméně i přesto, nám ve výsledné analýze mohou tyto dvě první otázky mnoho prozradit, k tomu se dostaneme v kapitole Výsledky výzkumu. Zbylých dvanáct otázek bylo zaměřeno na dvě zkoumané problematiky. Konkrétně sedm otázek týkajících se etnické a rasové diverzity a pět otázek zaměřujících se na pohlavní identity jedinců.

Toto je soupis všech pokládaných otázek ve stejném pořadí, v jakém byly umístěny v dotazníku:

- Znáte seriál „*Teorie velkého třesku*“?
- Viděli jste alespoň jeden seriálu „*Teorie velkého třesku*“?
- Myslíte si, že jsou rozlišné etnické skupiny v seriálu dostatečně zastoupeny herci a herečkami?
- Zaznamenali jste v seriálu Asiata?
- Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni Asiati?

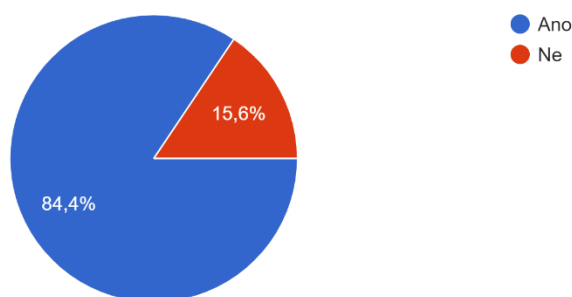
- Zaznamenali jste v seriálu Afroameričana?
- Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni Afroameričané?
- Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni běloši?
- Je podle Vás v seriálu podíl zastoupených ras vyvážený?
- Zaznamenali jste v seriálu lesbu, gaye, bisexuála či transgender?
- Jsou podle Vás v seriálu vyváženě zastoupeni příslušníci LGBT (lesby, gayové, bisexuálové, transgender)?
- Jak jsou podle Vás vyobrazovány v seriálu homosexuálové (tedy lesby a gayové) a jejich partnerské vztahy?
- Jak je podle Vás v seriálu vnímána homosexuální orientace hlavními postavami?
- Zaznamenali jste v tomto seriálu zesměšňování či vtipkování na účet gayů či leseb?

1.4 Výsledky výzkumu

Celkem bylo ve výzkumu dotazováno 109 respondentů, abych dodržela stejný počet celkového výzkumného vzorku jako jsem měla i v práci „Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu *Přátelé*“. V první otázce odpovědělo 17 z nich, že seriál *Teorie velkého třesku* vůbec neznají. Zbýlých 92 pak uvedlo, že tento seriál zná (viz Graf 1).

Graf 1: Povědomí o seriálu *Teorie velkého třesku*

Znáte seriál "Teorie velkého třesku"?
109 odpovědí

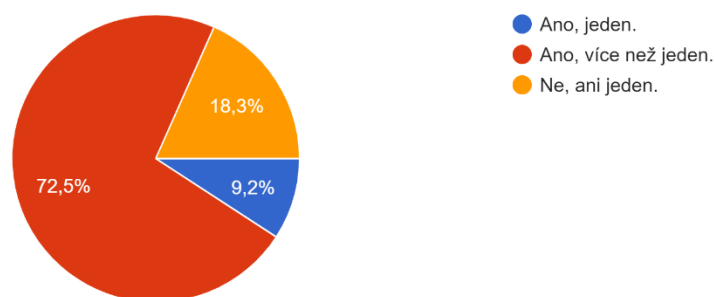
Zdroj: Autor

Dále jsem se dotazovala, zdali lidé, kteří odpověděli v první otázce Ano, tedy že seriál znají, viděli pouze jeden anebo více dílů sitkomu. Jeden díl vidělo pouze deset respondentů a více než jeden díl vidělo 79. Zbýlých 20 nevidělo ani jeden díl. (viz graf 2) Pokud tedy od těchto 20 odečteme předchozích deset respondentů, kteří o sitkomu nikdy neslyšeli, vyjde nám deset lidí, kteří nutně museli znát *Teorii velkého třesku*, aniž by však někdy viděli jeden jediný díl. Z těchto dat tedy můžeme usoudit, že nějaký přesah seriál má, protože část lidí o něm má povědomí aniž by jej kdy viděli. Můžeme také konstatovat, že více než dvě třetiny lidí ze všech dotazovaných seriál zná a ví o něm. To je poměrně velké množství a znovu ukazuje, jak je seriál populární nebo minimálně známý.

Graf 2: Sledování seriálu *Teorie velkého třesku*

Viděli jste alespoň jeden díl seriálu "Teorie velkého třesku"?

109 odpovědí

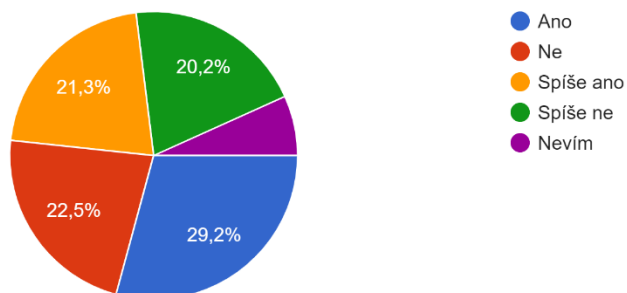

Zdroj: Autor

Další otázky už byly zaměřovány na problematiku etnik a pohlavních orientací. Na otázku, zdali jsou rozličné etnické skupiny dostatečně zastoupeny herci a herečkami odpovědělo nejvíce lidí Ano, a to v počtu 26 lidí. Zajímavé je, že v druhém největším počtu pak respondenti označili odpověď Ne s celkovým počtem 20 hlasů. Téměř vyrovnané pak byly odpovědi Spíše ano (19 hlasů) a Spíše ne (18 hlasů). Pouze šest dotazovaných uvedlo odpověď Nevím. (viz graf 3)

Graf 3: Zastoupení etnických skupin herci v seriálu *Teorie velkého třesku*

Myslíte si, že jsou rozličné etnické skupiny v seriálu dostatečně zastoupeny herci a herečkami?
89 odpovědí

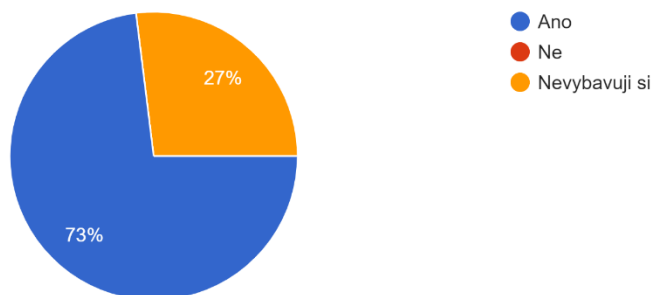

Zdroj: Autor

Další otázka zjišťovala, zda respondenti zaznamenali v seriálu nějakého Asiata. Zde odpovědělo 65 lidí Ano a 24 Nevybavuji si. Ani jeden tázaný nezaškrtl odpověď Ne. (viz graf 4)

Graf 4: Asiáté v seriálu *Teorie velkého třesku*

Zaznamenali jste v seriálu Asiata?
89 odpovědí

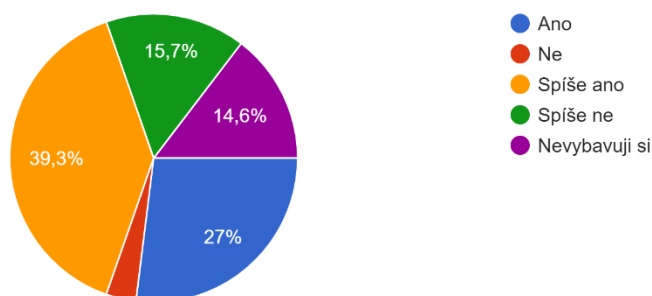
Zdroj: Autor

Následující otázka se také týkala Asiátů, a to konkrétně zdali si respondent myslí, že Asiáté jsou v sitkomu dostatečně zastoupeni. Zde už byly odpovědi různorodé. Nejvíce respondentů, v počtu 35, odpovědělo Spíše ano. Dalších 24 respondentů pak zaškrtnulo Ano.

Vyrovnané byly odpovědi Spíše ne (14 hlasů) a Nevybavuji si (13 hlasů). Pouze tři hlasy pak získala odpověď Ne. (viz graf 5) Přibližně tři čtvrtiny respondentů si tedy myslí, že Asiaté jsou v seriálu spíše dostatečně zastoupeni v rámci různých etnik. Zde bych ale chtěla dodat možný aspekt, který mohl ovlivnit výpovědi dotazovaných. Jedním z hlavních herců seriálu *Teorie velkého třesku* je Ind. Ústřední postava je tedy Asijské rasy, ale často jsem se ve své praxi setkávala s tím, že lidé zapomínali nebo si neuvědomovali tuto skutečnost. Zpětně, když jsem o svém dotazníku hovořila s nějakými respondenty, sami mi říkali, že si žádného Asiata v seriálu nevybavili, a když jsem jim poté připomněla postavu indického *Raje*, až zpětně jim došlo, že si neuvědomili jeho etnický původ. V této otázce pak může dojít k jakémusi zkreslení.

Graf 5: Vyváženost zastoupení Asiátů v seriálu *Teorie velkého třesku*

Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni Asiaté?
89 odpovědí

Zdroj: Autor

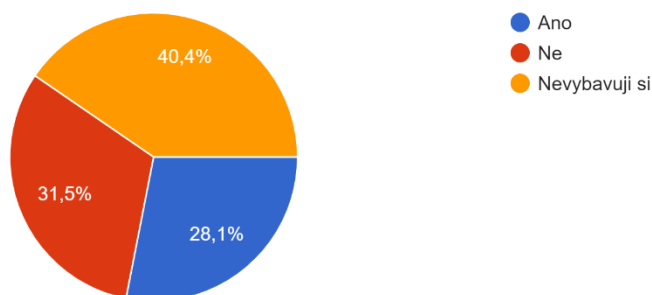
Dotazník pokračoval otázkou na Afroameričany a zdali dotazovaný v sitkomu nějakého zaznamenal. 36 lidí odpovědělo Nevybavuji si, 28 potom Ne a konečně 25 Ano. U této otázky se odpovědi velmi liší a jsou všechny zastoupeny vysokými a vyrovnanými hlasy. Důležitou skupinou zde jsou dotazovaní, jež odpověděli Nevybavuji si. Je u nich totiž možnost, že si mysleli, že v seriálu opravdu nebyl žádný Afroameričan, ale protože si nebyli jistí raději dali Nevybavuji si. Druhá možnost pak je, že nemuseli vidět konkrétní díl s afroamerickou postavou. Tak či tak, ale můžeme tedy říct, že i kdyby Afroameričan v nějakém dílu hrál a dotyčný respondent onen díl zrovna neviděl, celkové vyobrazení afroamerické rasy asi není úplně vyvážené. Vezmeme-li v potaz, jak velký podíl tvoří

Afroameričané ve Spojených Státech Amerických. Celkově z odpovědí této otázky lze vyčíst, že seriál určitě nebyl ideálně vyvážen v rámci obsazení rolí herci černou pletí. (viz graf 6)

Graf 6: Afroameričané v seriálu *Teorie velkého třesku*

Zaznamenali jste v seriálu nějakého Afroameričana?

89 odpovědí

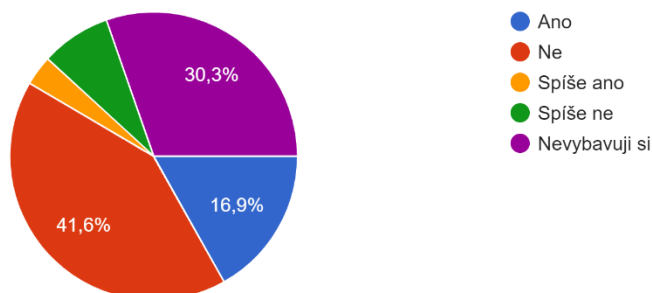
Zdroj: Autor

To odhalila i druhá otázka mířící na afroamerickou rasu. 41,6 % dotazovaných odpovědělo Ne na otázku, zdali jsou Afroameričané dostatečně v seriálu zastoupeni. Podobně jako v předešlé otázce, i zde bylo vysoké procento odpovědí Nevybavuji si, konkrétně 30,3 %. S větším početním odskokem pak na třetím místě byla odpověď Ano s 16,9 %. Takže i přesto, že třetina respondentů uvedla, že v seriálu zaznamenali Afroameričana, méně jak 17 % pak vidí jejich zastoupení jako zcela vyvážené a dostačující. (viz graf 7)

Graf 7: Vyváženost zastoupení Afroameričanů v seriálu *Teorie velkého třesku*

Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni Afroameričané?

89 odpovědí

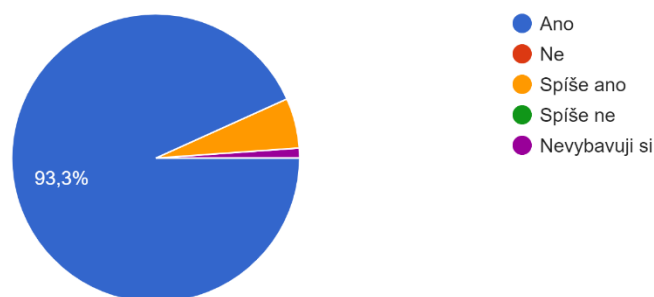
Zdroj: Autor

Co se týká bělošské rasy, položila jsem pouze jednu otázku, protože otázka „Zaznamenali jste v seriálu nějakého bělocha?“ by neměla význam. Položila jsem ale otázku, zdali je zastoupení bělochů dostatečné. Na tuto otázku odpovědělo 93,3 % procent dotazovaných odpovědí Ano. (viz graf 8) A to si myslím, že mluví za vše. I přes zřejmost toho, že většina respondentů zvolí tuto odpověď, jsem ji chtěla zařadit do dotazníku a myslím si, že je to tak správně.

Graf 8: Vyváženost zastoupení bělochů v seriálu *Teorie velkého třesku*

Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni běloši?

89 odpovědí

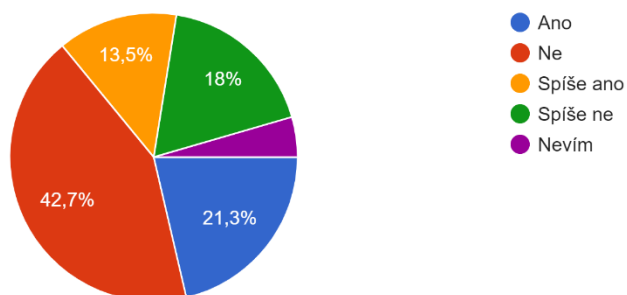
Zdroj: Autor

Poslední otázkou týkající se ras nebo etnického původu byla otázka „Je podle Vás podíl zastoupených ras vyvážený?“. Zde byla nejvíce zvolena odpověď Ne se 42,7 %, poté kontroverzně odpověď Ano s 21,3 %, a následovala odpověď Spíše ne s 18 % a Spíše ano s 13,5 %. (viz graf 9) Když bychom sečetli odpovědi Ano a Spíše ano a na druhé straně odpovědi Ne a Spíše ne, vyjdou nám čísla 60,7 % a 34,8 %. Tady už můžeme vnímat rapidní rozdíl, skoro o polovinu. Větší část mých respondentů tedy vidí rasovou diverzitu seriálu jako nedostatečnou.

Graf 9: Vyváženost podílu zastoupených ras v seriálu *Teorie velkého třesku*

Je podle Vás v seriálu podíl zastoupených ras vyvážený?

89 odpovědí

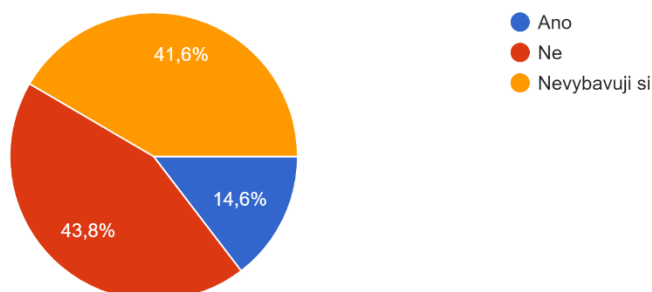
Zdroj: Autor

Nyní následovaly otázky týkající se skupin LGBT. První z nich se dotazovala na to, zda zaznamenali nějakého příslušníka této skupiny v seriálu *Teorie velkého třesku*. Přičemž 43,8 % odpovědělo Ne a 41,6 % Nevybavuji si. Pouze 14,6 % pak Ano. (viz graf 10) Z toho můžeme vyvodit, že LGBT lidé nebudou dobře a dostatečně v sitkomu znázorněni, pokud si jejich přítomnost nevybavuje více než jedna třetina sledujících, můžeme usoudit, že celkově pak s dalšími necelými 45 % nesouhlasících, je výsledek zřetelný.

Graf 10: Přítomnost gaye, lesby, bisexuála či transsexuála v seriálu *Teorie velkého třesku*

Zaznamenali jste v seriálu lesbu, gaye, bisexuála či transgendera?

89 odpovědí

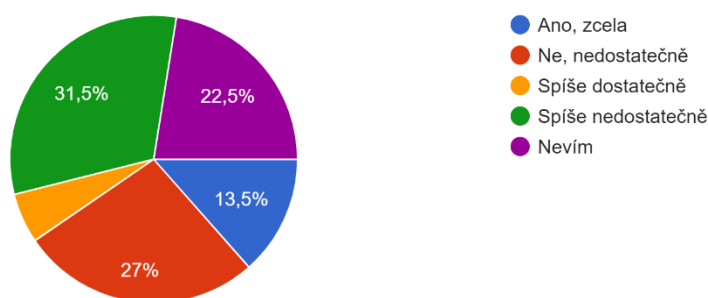
Zdroj: Autor

Na otázku, zda jsou v seriálu vyváženě zastoupeni příslušníci LGBT odpovědělo 31,5 % respondentů Spíše ano, 27 % respondentů Ne nedostatečně, 22,5 % z celkového počtu Nevím a 13,5 % odpovědělo Ano zcela. (viz graf 11)

Graf 11: Vyváženost příslušníků LGBT v seriálu *Teorie velkého třesku*

Jsou podle Vás v seriálu vyváženě zastoupeni příslušníci LGBT (lesby, gayové, bisexuálové, transgender)?

89 odpovědí

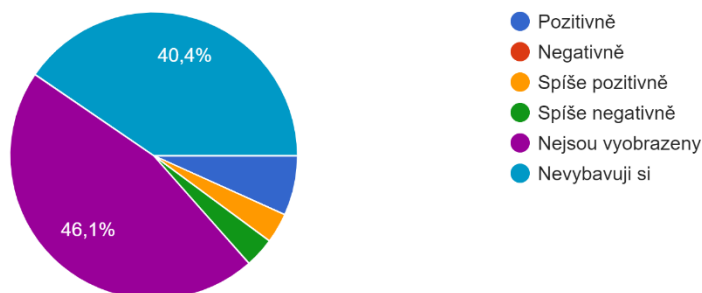
Zdroj: Autor

Další otázka se ptala na homosexuály a jejich vztahy vyobrazené v seriálu. 46,1 % uvedlo, že Nejsou vyobrazeny. Na druhém místě bylo opět Nevybavuji si se 40,4 %. Necelých 14 % pak odpovědělo buď odpovědí Pozitivně, Spíše pozitivně nebo Spíše negativně. (viz graf 12) Velmi pozitivní zde je, že žádné procento neodpovědělo volbou Negativně. Z celkových čísel ale opět můžeme vydedukovat, že většina si nemyslí, že by homosexuálové a jejich vztahy byli komunikováni skrze daný seriál.

Graf 12: Vyobrazení homosexuálů a jejich partnerských vztahů v seriálu *Teorie velkého třesku*

Jak jsou podle Vás vyobrazovány v seriálu homosexuálové (tedy lesby a gayové) a jejich partnerské vztahy?

89 odpovědí

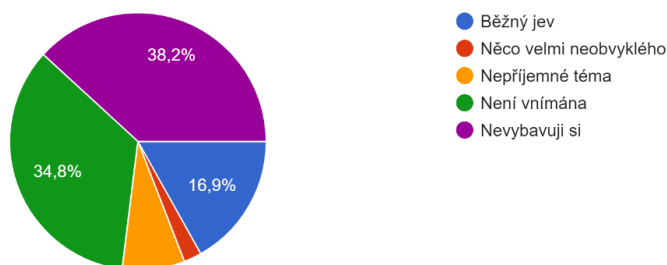
Zdroj: Autor

Předposlední otázkou dotazníku chtěla zjistit, jak respondenti vnímají přístup hlavních postav seriálu k homosexuální orientaci. Velmi logicky 38,2 % uvedlo Nevybavuji si a 34,8 % že Není vnímána. Jasně nám tedy vzniká opět většina, která potvrzuje výše uvedenou otázku a vyobrazení LGBT, tedy že seriál neobsahuje dostatečně téma a postavy těchto komunit. Pouhých 16,9 % pak uvedlo, že jejich orientace je vnímána jako Běžný jev. (viz graf 13)

Graf 13: Vyobrazení homosexuálů a jejich partnerských vztahů v seriálu *Teorie velkého třesku*

Jak je podle Vás v seriálu vnímána homosexuální orientace hlavními postavami?

89 odpovědí

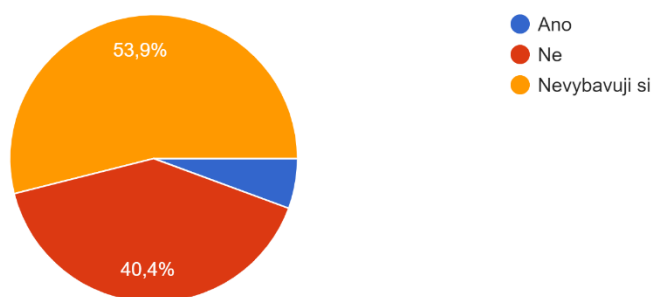

Zdroj: Autor

Otázkou, která uzavírala celý dotazník byl dotaz „Zaznamenali jste v tomto seriálu zesměšňování či vtípkování na účet gayů či leseb?“. Zde nejvíce respondentů odpovědělo Nevybavuji si, v počtu 53,9 %. Poté následovala odpověď Ne s 40,4 %. Zanedbatelným poměrem 5,6 % byla odpověď Ano. (viz graf 14) Na místě je otázka, zda lidé, kteří odpověděli Nevybavuji si, si nejsou vědomi možných urážek a nepatřičných vtípů směrem k homosexuálně zaměřeným lidem, anebo zdali si jen nezapamatovali tuto dějovou linku. Tak či tak tedy buď dotazovaní nevěnují přílišnou pozornost tomu, jak by homosexuálové mohli být vyobrazováni a přijímáni okolím, anebo seriál *Teorie velkého třesku* vůbec nezobrazuje tuto komunitu či zastoupené jedince, kteří by ji mohli reprezentovat.

Graf 14: Zesměšňování gayů a leseb v seriálu *Teorie velkého třesku*

Zaznamenali jste v tomto seriálu zesměšňování či vtípkování na účet gayů či leseb?
89 odpovědí

Zdroj: Autor

Nyní je čas na to, abych potvrdila či vyvrátila své výzkumné hypotézy, které jsem uvedla na začátku své analýzy. Moje první hypotéza „Seriál *Teorie velkého třesku* nedostatečně zobrazuje diverzitu všech lidských ras a různých etnických skupin.“ byla potvrzena. I přesto, že seriál vyobrazuje jisté zástupce jisté etnické skupiny, ve výsledku ale není diverzita vyvážená a na ostatní etnika a rasy je opomíjeno. Má druhá hypotéza „Seriál *Teorie velkého třesku* nedostatečně zobrazuje postavy s odlišnými sexuálními orientacemi. Zároveň je ale také nezesměšňuje či nepohoršuje.“ se taktéž, a ještě jednoznačněji potvrdila. Seriál *Teorie velkého třesku* nedostatečně vyobrazuje a mluví o tematicke LGBT skupin. Neobsahuje žádnou postavu zastupující tuto menšinu, ani se k tématu nevyjadřuje i přesto, že herec hlavní postavy je v reálném životě homosexuální orientace. Obě moje hypotézy tedy byly analýzou potvrzeny.

2. Průzkum o vyobrazení LGBT v médiích

Do své analýzy jsem se rozhodla přidat i kvalitativní výzkum zaměřený na konkrétní tři osoby mužského a ženského pohlaví. Pro tento výzkum jsem zvolila dotazníková šetření, konkrétně krátký strukturalizovaný dotazník. (Sedláková, 2014, s. 153-154) Jako první jsem prováděla dotazníkové šetření se třemi muži rozličných charakteristik. Jedním z nich je mladý muž generace Z, který se začleňuje do LGBT komunity. Myslím, že by bylo velmi přínosné znát hlubší a komplexnější názor člověka, kterého se téma specificky týká a porovnat tyto výstupy s ostatními výsledky práce. A v kontrastu s tím, jsem provedla také kvantitativní výzkum na muži silné poválečné generace, jinak také známé jako generace baby boomers, a poté na muži generace Y. Máme zde tedy obsaženy rovnoměrně tři generace, s přibližným odstupem dvaceti let. Zde v tabulce 1 jsou přehledně vidět základní a důležité informace o každém z dotazovaných.

Tabulka 1: Charakteristiky respondentů

dotazovaný	věk	vzdělání	národnost	etnikum	s. orientace
respondent 1	24	vysokoškolské	česká	europoidní	homosexuál
respondent 2	70	vysokoškolské	česká	europoidní	heterosexuál
respondent 3	42	středoškolské	česká	europoidní	heterosexuál

Zdroj: Autor

Dotazníkové šetření s respondentem 1:

- „Jak vnímáte v dnešní době zastoupení skupin LGBT skrze média?“
 - „Myslím, že menšiny v naší společnosti se v dnešní době těší většímu vyobrazování a zastoupení v mediální kultuře, ať už ve filmu, divadle, či zastoupení ve veřejné sféře. Přičemž na začátku nového tisíciletí se takovému vyobrazení nedařilo ani tak zdaleka dobře jako v posledních deset letech. I při vyšší míře zastoupení LGBT komunity v mediálním obsahu narážíme stále na dosti bolestivé stereotypizace celé této menšiny.“
- „Můžete prosím blíže popsat tuto problematiku a stereotypizaci?“
 - „Bavíme-li se o homosexuálech, ve většině případech jsou vyobrazováni dosti necitlivě ženským až zženštilým způsobem. Takovéto vnímání gayů je bohužel zásadním stereotypem, který často může ublížit jedinci, který se takto neprezentuje či vůbec nemá o typicky ženské činnosti zájem.“
- „Mohli byste uvést nějaký konkrétní případ takového zobrazení homosexuála“

v médiích?“

- „Pokud mluvím za sebe jako jednice mohu tento argument potvrdit nejen zkušenostmi z tuzemského televizního vysílání, ale ve světovém měřítku. Příkladem této skutečnosti může být role *Michala Novotného* v seriálu „*Krejzovi*“, kde jeho herecké ztvárnění homosexuála vyznívá komicky až urážlivě.“
- „A co ostatní skupiny LGBT, je i u nich vidět stejný problém?“
 - „U ostatních členů LGBT komunity dochází k velmi podobným stereotypům, ať už u leseb, které bývají většinou až extrémně maskulinní, nebo transsexuálové, kterým není věnována pozornost, a pokud ano tak velmi necitlivě.“
- „Myslíte si tedy, že jsou lidé LGBT médii představováni pouze jednotným a navyklým způsobem?“
 - „Naopak bych rád uvedl, že některé tuzemské seriály si s vyobrazováním LGBT komunity dávají opravdu záležet a velmi dobře a citlivě s tímto tématem pracují. Pokud uvedu příklad jedná se o seriál „*Ordinace v růžové zahradě 2*“, kde byl coming out *Tondy* skvělým příkladem toho, jak s tímto tématem pracovat. Ač sám nejsem divákem těchto pořadů, tento díl se ke mně dostal a jeho zpracování mě mile potěšilo.“
- „Co by bylo Vaším přáním, jako zástupcem komunit LGBT, aby společnost nebo média změnila?“
 - „Doufám, že jednoho dne bude normální zajít si do kina na “romcom“ film se dvěma muži či ženami bez toho, aby tam byla nálepka, že se jedná o queer film.“
- „Myslíte si tedy, že jsme na dobré cestě, kdy se média snaží měnit tyto stereotypy a ukazují společnosti i jinou podobu osob LGBT?“
 - „Musím říct, že toto téma je velmi citlivé a jeho zpracování se nedá plošně vyobrazit. V našich televizích a filmech nás čeká ještě dlouhá cesta pro to, aby se LGBT komunita stala vnímanou jako absolutně “normální” součást naší společnosti. Na druhém pólu však stojí produkce amerických filmů a seriálů, kde dochází až k násilnému vyobrazování menšin, které jsou tak moc zastoupeny, až dochází ke komicnosti, jakým způsobem jsou zpracovány tato témata.“

Dotazníkové šetření s respondentem 2:

- „Jak vnímáte v dnešní době zastoupení skupin LGBT skrze média?“
 - „Tuto problematiku cíleně nesleduji, ale nějakým způsobem jsem ji v médiích zaznamenal. Na internetu často čtu články, které hovoří o legalizování sňatků a adopci homosexuálním párům. V jiném médiu ale tuto problematiku nevnímám.“
- „Takže to znamená, že máte k této problematice pozitivní přístup?“
 - „Nejsem vyhraněný, viděl bych se jako liberála.“
- „Když se budeme bavit o médiích jako je televize, rádio a třeba knihy, jak si myslíte, že jsou homosexuálové vyobrazováni?“
 - „Pravdivě, jejich podoba je pro mě v médiích nezkreslená.“
- „Neodchází tedy dle Vás k žádné stereotypizaci?“
 - „Ne odchází.“
- „Myslíte si, že podíl zastoupení homosexuálů v médiích je vyvážený?“
 - „Myslím, že v rámci jejich zastoupení v celkové společnosti, je podíl v médiích vyvážený.“
- „Pro informaci, uvádí se, že v české populaci je přibližně 11,5 % žen leseb a 6,7 % mužů gayů.¹² I přesto názor neměníte a souhlasíte s tím, že je jejich podíl vyvážený?“
 - „Ano.“

Dotazníkové šetření s respondentem 3:

- „Jak vnímáte v dnešní době zastoupení skupin LGBT skrze média?“
 - „Absolutně nevnímám, kdo je z jaké skupiny. Na každé pozici by měl být ten nejlepší kandidát, bez ohledu na pohlaví, barvu pleti nebo sexuálního zaměření.“
- „Jaký máte k této problematice přístup, co se skupin LGBT týká?“
 - „Nevnímám tyto skupiny jako problém, beru každého jako rovného a je mi jedno, jestli je “hetero“ nebo gay. Dříve se to tak asi bralo a možná i já. Dnes tomu tak už není a myslím, že v tom zásadní roli hrála generace Z, která je

¹² Tato informace je z vědeckého výzkumu Jaroslava Flegra. (dostupné z: <https://echo24.cz/a/iyay8/4--homosexualu-mezi-cechy-jich-je-mnohem-vic-zjistil-vedec>)

ve všem absolutně benevolentní a je silně slyšet díky sociálním sítím.“

- „Jak si myslíte, že jsou homosexuálové vyobrazováni v televizi?“
 - „Vnímám je jako umělecky zaměřené lidi, kteří mají rádi pořádek, módu a dbají na svůj zevnějšek.“
- „Myslíte si, že dochází k nějaké stereotypizaci?“
 - „Nevím.“
- „Myslíte si, že je podíl homosexuálů v médiích vyvážený?“
 - „Média jsou podle mě závislá na reklamě, proto musí mít velkou sledovanost a čtivost. Podle mě nerozhoduje o pozici v médiích sexuální orientace, ale odborné znalosti a jeho schopnosti a talent.“
- „Můžete uvést nějaký konkrétní příklad?“
 - „Ano určitě! Napadá mě třeba Václav Moravec nebo Jan Cina. Nikdo je podle mě neřeší, že jsou gayové. Všichni je vnímají jako skvělé postavy mediálního prostředí.“

Jak se z dotazníků můžeme dočíst, nejstarší muž (věku 70) na problematiku nijakým pohledem nenahlíží, respektive ji akceptuje a jiným způsobem ji neřeší. Díky tomu si ani v mediálním poli nevšímá zástupců a témat LGBT. Myslí si také, že pokud už někde ale jsou tyto lidé zobrazováni, tak správným a pravdivým způsobem, kdy tedy nedochází k nějakému zkreslení či stereotypizaci. Za to oba mladší muži (věku 24 a 42) vnímají toto téma hlubším způsobem a rozhodně také jako něco, co má v dnešním světě místo ve společnosti i v mediálních obsazích. Samozřejmě pak samotný zástupce homosexuální komunity více pocítuje problematiku začlenění, přijetí a odsuzování na základě stereotypů. Je přirozené, že zástupce jakékoli skupiny bude o její problematice vědět více a bude ji také citelněji vnímat. Velmi zásadní ale pak je, jakým způsobem se věc bude komunikovat dále a zdali ostatní budou této komunikaci otevření. Na výpovědi třetího respondenta (věku 42) můžeme tuto otevřenost a přijímaní vidět.

Z mého pohledu tedy starší generace do hloubky problematice skupin LGBT nerozumí a nechápe ji, což je konec konců pochopitelné vzhledem k době, ve které vyrůstali a byli vychováni. Téma leseb, gayů, bisexuálů a transsexuálů opravdu „dorazilo“ do Čech až v novém 21. století. Do té doby naše země řešila vážnější a důležitější problémy její

existence. Pozitivní ale je, že ve společnosti začíná převládat názor minimálně liberální, tedy takový, kdy lidem nevadí přítomnost o rozmluva o tématech LGBT. To je zásadním atributem, se kterým se dá pracovat. Druhou důležitou rolí pak podle mého názoru, aby byly kvalitní zdroje, jež by zbytek společnosti informovali o tom, jak se lidé menšiny cítí, jaké problémy řeší a tak dále. K tomu je nutné, aby se tato témata objevovala ve veřejném diskurzu hlavně skrze média. Při jejich zobrazení ale nesmí docházet ke stereotypizaci a musí se dávat pozor, jakým způsobem se téma uchopuje. Z výsledků provedených dotazníků si ale myslím, že společnost je otevřena těmto obsahům, přičemž nové a mladé generace mají chuť tyto problematiky objevovat a chápat, jen je opravdu klíčová jejich mediální interpretace.

Druhý průzkum jsem dělala stejným způsobem, ale tentokrát s ženským osazenstvem. První byla mladá žena generace Z. Druhou dotazovanou byla žena z generace Husákových dětí. A třetí respondentkou byla žena generace mileniálů, jež je lesba. Opět tu tedy máme rovnoměrně obsaženy tři generace mající mezi sebou přibližný odstupe taktéž dvacet let. V tabulce 2 můžete vidět blíže charakteristiky jednotlivých žen.

Tabulka 2: Charakteristiky respondentek

dotazovaný	věk	vzdělání	národnost	etnikum	s. orientace
respondentka 1	21	střední	česká	europoidní	heterosexuál
respondentka 2	60	vysokoškolské	česká	europoidní	heterosexuál
respondentka 3	41	vysokoškolské	česká	europoidní	homosexuál

Zdroj: Autor

Dotazníkové šetření s respondentkou 1:

- „Jak vnímáte v dnešní době zastoupení skupin LGBT skrze média?“
 - „Přijde mi, že v dnešní době mají mnohem lepší a větší platformu k tomu se vyjadřovat, a to jak slovně, tak i vizuálně. Hlavně díky sociálním sítím jsou skupiny LGBT více vidět a slyšet. Skrze ně taky můžou lidem vyprávět svoje příběhy a díky tomu se tak lidem více přiblížit, aby je mezi sebe přijímali a třeba je hned neodsuzovali. Dnes je také spousta seriálů a filmů hodně s tematikou LGBT. Třeba seriál *Euforie* na *Netflixu*.“
- „Myslíte si tedy, že stále dochází k předpojatému odsuzování jednotlivců skupiny LGBT společností?“
 - „Myslím si, že hlavně u starších lidí ano. Moje mladá generace takový pohled

už nemá, ale někdy se setkávám s názory, které buď LGBT lidi stále nepřijímají a pokud třeba ano, tak jim ale moc nerozumí. A to se většinou stává u starších generací jako jsou naši rodiče a generace výše.“

- „Čím si myslíte, že je tato skutečnost ovlivněna?“
 - „Určitě je to dobrou. Dřív se taková témata veřejně vůbec nemohla probírat a nebyla tak součástí veřejné společnosti. Dříve se za svou pohlavní orientaci lidé styděli, dnes to oslavují. Lidé, kteří vyrůstali za jiného režimu ve 20. století vůbec neměli možnosti jako máme my dnes. Je to pro ně asi tak společensky velká změna, že ji nedokážou moc dobře uchopit.“
- „Vy máte na problematiku LGBT komunit pozitivní pohled?“
 - „Ano, mě homosexuálové nebo ostatní lidé jiné pohlavní orientace nevadí. Z mé zkušenosti to naopak bývají velmi milí, pozitivní a sympatičtí lidé.“
- „Zmiňovala jste, že se dnes hojně tvoří mediální obsah, kde jsou zastoupeni jedinci LGBT, jako třeba seriály a filmy. Jak si myslíte, že jsou vyobrazováni?“
 - „Myslím, že velmi barvitě. Souvisí to s tím, co jsem už jsem zmiňovala předtím. Dnes už můžeme najít spoustu obsahů, kde je se rozebírají i problémy lidí LGBT, díky čemuž se zase na toto téma více poukazuje.“
- „Myslíte si tedy, že nedochází ke stereotypizaci?“
 - „Dnes už spíše ne, i když tedy sleduji hlavně zahraniční tvorbu. Určitě se s nějakou stereotypizací člověk někde setká, ale to je běžné a normální asi u všech společenských témat, nejen u komunit LGBT.“
- „Myslíte si tedy, že jsme na dobré cestě, kdy se média snaží měnit tyto stereotypy a ukazují společnosti i jinou podobu osob LGBT?“
 - „Ano“
- „Myslíte si, že podíl zastoupení homosexuálů v médiích je vyvážený?“
 - „Ještě asi zcela ne, ale pomalu se k tomu blížíme.“

Dotazníkové šetření s respondentkou 2:

- „Jak vnímáte v dnešní době zastoupení skupin LGBT skrze média?“
 - „Tito lidé mi nevadí a naprosto je respektuji. Nemám ráda, pokud je to ale přehnané za určitou hranu. Pokud nevybočují z běžného chování přijímám je.“
- „Takže to znamená, že máte k této problematice pozitivní přístup?“
 - „Asi ano.“

- „Když se budeme bavit o médiích jako je televize, rádio a třeba knihy, jak si myslíte, že jsou homosexuálové vyobrazováni?“
 - „Myslím, že dnes je situace taková, že jde už o normální jev. Za posledních deset let se v tomto směru doba hodně posunula a už to není jako za nás, kdy se tito lidé zesměšňovali a znevažovali.“
- „Neodchází tedy dle Vás k žádné stereotypizaci?“
 - „Ke stereotypizaci už z mého pohledu moc nedochází, tak jak tomu bylo dřív.“
- „Myslíte si, že podíl zastoupení homosexuálů v médiích je vyvážený?“
 - „Ne, to si nemyslím.“

Dotazníkové šetření s respondentkou 3:

- „Jak vnímáte v dnešní době zastoupení skupin LGBT skrze média?“
 - „Přijde mi, že u nás stále není úplně běžné a normální o tématech LGBT veřejně mluvit. Vidět to je třeba i v politických konverzích na české scéně. To se odráží celkově ve společnosti. Co se médií týká, tak jsou vidět nějaké změny, kdy se třeba homosexuálové objevují ve filmech nebo seriálech. Pomalu se témata LGBT odkrývají, třeba v různých talk show nebo lifestyleových pořadech se zvou lidé s odlišnou sexualitou, a to může ve vývoji kupředu určitě pomoci. Nicméně tedy jsou vidět nějaké pokroky, ale jako společnost máme před sebou ještě mílové kroky, abychom došli k nějakému rovnoprávnému začlenění a hlavně normalizaci.“
- „Můžete uvést nějaký konkrétní příklad?“
 - „Vybavuji si třeba Show Jana Krause, do které byla pozvána transsexuálka Liberty Simon.“
- „Jak si myslíte, že jsou homosexuálové vyobrazováni v televizi?“
 - „Zahraniční tvorba je určitě pestřejší. Hlavně v amerických pořadech nebo filmech je tematika LGBT více obtisknuta a přijde mi, že i považována více za normální. Česká tvorba v tomto směru není tak posunutá. Velmi zřídka se jedinec jiné sexuality v médiích objeví.“
- „Myslíte si, že dochází k nějaké stereotypizaci?“
 - „Obecně určitě ano. Spousta lidí má pocit, že když jste homosexuál, tak je váš život úplně jiný a řešíte, jak vypadat, co si obléknout a tak dále. Přitom

je skutečnost ale taková, že jsme úplně stejní lidé, kteří řeší normální denní problémy života, tak jako ostatní. Na druhou stranu je ale i hodně lidí, kteří nás podporují a vědí, že rozhodně nemůžou soudit jen podle toho, jestli jste na ženy nebo muže.“

- „Myslíte si, že je podíl homosexuálů v médiích vyvážený?“
 - „Jak už jsem říkala, v českých médiích tomu tak určitě není.“

Jak jste jsme se mohli výše dočíst z opovědi dotazníku, první respondenta (věk 21) nahlíží na tematiku LGBT komunit pozitivně a domnívá se, že se momentální situace vyvíjí dobrým směrem, protože je více umožněno jednotlivcům LGBT mluvit o jejich situaci ve společnosti. Myslí si také, že v tom mají velkou roli sociální sítě, kde se každý může projevat, jak uzná za vhodné. I seriály a filmy jsou dle ní mnohem otevřenější lidem různého pohlaví a vyskytují se v nich čím dál víc. Druhá a zároveň nejstarší respondentka (věk 60) má k lidem komunity LGBT také kladný postoj. I když z jejich výpovědí bylo cítit, že je zde jakýsi prostor pro odstup. Sama zmínila, že jí lidé LGBT nevadí a respektuje, ale jen do té doby, dokud nejsou až moc extravagantní, přehnaní a možná by se dalo říci až moc vidět. Je si na druhou stranu ale vědoma toho, že poměr jejich zastoupení v médiích není vyrovnaný. Poslední respondentka (věk 41) je sama zástupkyní skupiny LGBT. Tvrdí, že v české společnosti stále není téma normalizováno a není přijímáno na úplně běžné bázi. Myslí si, že je to dáno i faktem, že lidé dělají ukvapené závěry, tedy že odsoudí na základě nějakého stereotypu, ale pokud jim je téma a problematika lépe a blíže vysvětlena, může to změnit jejich postoj a chápání. I ona odpověděla, že zastoupený homosexuálů v médiích je nevyvážené.

Všechny tři respondenty se tedy shodly v tom, že ke skupinám LGBT přistupují s pozitivním přístupem. Všechny si také myslí, že ještě není dosaženo vyváženosti vyobrazení těchto jednotlivců v médiích. Na druhé respondentce je opět vidět, že většinu jejího života nebylo normální o těchto věcech mluvit, natož veřejně. I když z pohledu někoho jiného by mohl být posun společnosti v otevírání témat LGBT lidí velmi pomalý a nedostačující, z jejího pohledu se ale posun udělal velký. Soudí tak díky své zkušenosti z dřívější podoby světa a naší země. Podle respondentky, jež zastupuje homosexuály, je česká mediální tvorba oproti té americké ještě pozadu, co se vyobrazení jedinců a témat LGBT týká.

Výsledky dotazníkových šetření:

Tuto práci jsem se rozhodla obohatit o výše uvedených šest krátkých dotazníkových rozhovorů z toho důvodu, protože si myslím, že mohou blíže nastínit, jaké názory ve společnosti panují a co si obyvatelé České republiky myslí o lidech a tématu LGBT, které kupříkladu ve Spojených Státech Amerických je silně diskutovaným a pozitivně nahlíženým tématem. Své respondenty jsem vybírala tak, abych měla co nejrovnoměrnější zastoupení tří věkových kategorií, aby alespoň jeden ze tří dotazovaných měl středoškolské a vysokoškolské vzdělání, a také aby alespoň jeden respondent zastupoval komunitu LGBT, konkrétně měl homosexuální orientaci. Rozdělila jsem je na dvě části, a to mužskou a ženskou. Chtěla jsem, aby se tak lépe zkoumal a vynikl pohled dvou rozdílných pohlaví a také jejich specifické charakteristiky obsažené v tabulkách 1 a 2. Výsledky ukázaly, že v otázce, jak jednotlivci přijímají skupiny LGBT, nehraje roli pohlaví jich samotných. Co ale roli hraje je určitě věk, přičemž můžeme generalizovat, že čím vyšší věk jedince, tím větší možnost toho, že bude hůře přijímat jedince s odlišnými pohlavními orientacemi. Zdá se, že ani vzdělání neovlivňuje to, jak se lidé dívají na LGBT komunitu. Celkově dotazníky přinesly závěry, ze kterých můžeme usoudit, že česká společnost nezačlenila ještě zcela tematiku LGBT. Důvodem, díky němuž tomu tak je, může být i nevyvážené zastoupení členů LGBT v médiích a také možná i veřejné diskuze a boření stereotypů a předsudků, které mají v hlavě především generace, jež zažily minulé režimy. V kontrastu toho si pak obecně lidé myslí, že americká mediální tvorba je v tomto směru více vyvážená a rozmanitá.

SHRNUTÍ VÝZKUMU

Pro zjednodušenou a přehlednou prezentaci výsledků jsem vytvořila tabulku (tabulka 2) zahrnující procenta, která jsem čerpala z vlastních grafů, vytvořených na základě mých výzkumů. K vyvození výsledků analýzy je použita indukce a dedukce, což jsou dva základní postupy práce s daty a vyvozování závěrů z empirické práce. (Sedláková, 2014, s. 26)

V kolonce „Přátelé“ jsou data vyjmutá z mé předešlé bakalářské práce s ústředním tématem seriálu *Přátelé*. V posledním sloupci napravo pak vidíme data, jež vzešla z analýzy této práce. Do tabulky jsem také uvedla, dle mě, zásadní a vystihující parametry, které byly pro moji práci důležité. Je zde „povědomí“, znázorňující, jak velké procento všech dotazovaných lidí zná daný seriál. Druhý faktor „shlédnutý alespoň jeden díl“ ukazuje, kolik procent dotazovaných vidělo alespoň jeden anebo více dílů seriálu. Okénko „shlédnutý jen jeden díl“ pak procento respondentů, kteří viděli jen a pouze jeden díl. Nyní k nejdůležitějším datům a informacím. Faktor „vyváženost etnických skupin“ je procentuální množství lidí, jež v otázce „Myslíte si, že jsou rozličné etnické skupiny v seriálu dostatečně zastoupeni herci?“, odpověděli Ano a Spíše ano. Pro ujasnění a upřesnění chci uvést, že jsem pro uvedená procenta sčítala všechny odpovědi – pokud tedy byly v nabídce – uvádějí Ano, Spíše ano či Spíše dostatečně. V mém malém výzkumu se jedná o data přibližná, kdy se chci přiblížit pohledu našeho okolí společnosti, proto si dovoluji toto zkomplexnění. Okénko „vyvážený podíl ras“ velmi podobně znázorňuje množství dotazovaných, kteří odpověděli na otázku „Jsou podle Vás v seriálu podíl zastoupených ras vyvážený?“ odpovědi Ano či Spíše ano. Posledním faktorem tabulky pak je „vyváženost příslušníků LGBT“, kde jsou hodnoty odpovědi Ano, zcela a Spíše dostatečně reagující na otázku „Jsou podle Vás v seriálu vyváženě zastoupeni příslušníci LGBT?“ a „Pokrývá seriál z Vašeho pohledu dostatečně téma LGBT?“.

Nyní se pojdme zaměřit na to nejdůležitější pro mou práci a tím je etnická diverzita a sexuální orientace, obsažené v sitkomech. Sledujme poslední tři řádky v tabulce 3. Můžeme vidět, že v otázce zastoupení odlišných ras, si podle respondentů lépe vede seriál *Teorie velkého třesku*. Co se ale týká celkového rozložení jednotlivých ras v seriálu, shledávají ale seriál *Přátelé* za diverzně lépe pokrytý. V otázce vyváženého zastoupení leseb, gayů, bisexuálů či transsexuálů, s vysokými procenty předbíhá sitcom *Přátelé* dle dotazovaných sitcom *Teorie velkého třesku*.

Tabulka 3: Komparace sitcomů „Přátelé“ a „Teorie velkého třesku“

zkoumaný faktor:	Přátelé	Teorie velkého třesku
povědomí	93,6 %	84,4 %
shlédnutý alespoň jeden díl	91,7 %	81,7 %
shlédnutý jen jeden díl	5,5 %	9,2 %
vyváženost etnických skupin	45 %	50,5 %
vyvážený podíl ras	37 %	34,8 %
vyváženost příslušníků LGBT	56,5 %	19,1 %

Zdroj: Autor

Jak je tedy možné vidět v tabulce výše, oba seriály *Přátelé* a *Teorie velkého třesku* mají procentuálně ve společnosti vysokou míru povědomí. V obecné rovině tedy můžeme říct, že oba sitcomy jsou známé a populární i u nás v České republice. V třetím řádku pak vidíme, že je zde i procento lidí v populaci, které bude znát tyto seriály na podkladě jejich známosti, protože ho znají i bez ohledu na to, aby si jakýkoliv díl kdy pustili. Data nám dále vykazují, že přibližně polovina lidí obecně shledává seriály za etnicky vyvážené, co se do obsazení herců či hereček různých etnik týče. U sitcomu *Teorie velkého třesku* je tomu o pouhých pět procent více, což není až tak velký rozdíl. Myslím, že tento rozdíl může být ovlivněn v práci již zmíněným ústředním hercem *Teorie velkého třesku* *Kunalem Nayyar*, o kterém jsem diskutovala právě v kapitole 3.1 Zobrazení etnické různorodosti v seriálu *Teorie velkého třesku*, ale kde také mohlo dojít k určitému zkreslení, takže číslo by mohlo být o to ještě vyšší. O dost méně lidí si pak ale myslí, že vyobrazení jednotlivých zastoupených ras je vyvážený. U sitcomu *Teorie velkého třesku* klesl počet o přibližně patnáct procenta u sitcomu *Přátelé* klesla procenta o dvanáct. Vidíme zde poměrně velký propad. Z toho můžeme usoudit, že pouze něco více přes třetinu lidí si myslí, že seriály dostatečně zobrazují různé rasové skupiny.

Nyní provedu komplexní komparaci všech sesbíraných dat a informací, které jsem měla během obou dvou svých prací možnost nashromáždit. Komparací se myslí hledání společných či shodných nebo naopak neshodných a rozdílných vlastností zkoumaných jevů. (Sedláková, 2014, s.25) Ve shrnutí tedy, je dle výroků respondentů ve společnosti pocit takový, že seriály mají spíše dostatečné zastoupení herců různých etnik, ale rozhodně už pak není vyvážena různost jednotlivých ras. A co se týká obsazenosti postav a témat skupin LGBT vidíme nejmarkantnější rozdíl v celé tabulce. Pouze 19,1 % lidí si myslí, že seriál

Teorie velkého třesku tento aspekt pokryla zdárně, u seriálu *Přátelé* je to ale více než polovina lidí.

Ve srovnání je seriál *Teorie velkého třesku* oproti seriálu *Přátelé* lépe obsazen herci a herečkami různorodých etnických původů. To určitě dokazuje i obsazení herce Indického původu do hlavní role. Jelikož se ale v něm už dále nevyskytují jiné postavy ostatních kultur a ras, seriál *Teorie velkého třesku* ideálním způsobem nespĺňuje kritérium vyvážené diverzity, oproti tomu seriál *Přátelé* je na tom o něco lépe, protože i přes malý podíl, kteří barevní herci měli k dispozici, byla jejich různorodost větší. To dokazuje například to, že v sitkomu *Přátelé* byly důležitými vedlejšími postavami Afroameričané i Asiaté. V obsazení herců a hereček, kteří by zastupovali skupinu LGBT, rozhodně předchází *Přátelé Teorii velkého třesku*. Hlavním důvodem je fakt, že důležitými vedlejšími rolemi byly v seriálu *Přátelé* dvě homosexuální partnerky, které v něm bylo možné vidět se vzít, a i vychovávat společně dítě. Zatímco v seriálu *Teorii velkého třesku* nebyli žádné postavy zastupující LGBT. A stejně tomu tak bylo i s jakoukoliv tematikou týkající se této problematiky. Seriál *Přátelé* mluví o tematice homosexuálů, a dokonce i transsexuálů. Na rozdíl od seriálu *Teorie velkého třesku*, kde se děj takových to témat nikdy nedotýká.

Zjednodušeně tedy, seriál *Přátelé* dle výzkumu lépe a více vyobrazuje skupinu LGBT, konkrétně homosexuály a transgendry. Pokouší se také o rasovou diverzitu, i když v malém a nedostačujícím poměru. Seriál *Teorie velkého třesku* oproti tomu lépe zdůrazňuje různorodou etnicitu, a to silnějším zastoupením jedné rasy, kterou vyobrazuje specifitějším a častějším způsobem. Pokulhává ale ve zobrazování jednotlivců skupiny LGBT a v přítomnosti této tematiky obecně. Z výzkumu můžeme také jednoznačně říct, že oba sitkomy *Přátelé* i *Teorie velkého třesku* jsou v české společnosti velmi známé a většina lidí má o nich nejméně povědomí.

Závěr

Cílem mé práce bylo zjistit, jak média reflektují ve svých obsazích sociálně-spoolečenské dění. Mým zaměřením byla diverzita etnik a ras a také rovnocennost jednotlivců skupin LGBT. Svůj výzkum jsem prováděla na konkrétních televizních seriálech, specificky na seriálu *Přátelé* ve své bakalářské práci a na seriálu *Teorie velkého třesku* v této diplomové práci. Mým cílem pak bylo porovnat výsledky z obou těchto analýz a porovnat je v komplexní komparaci. V obsaženém výzkumu jsem si položila dvě výzkumné otázky, na které bylo mým cílem získat odpověď. Na začátku svého výzkumu jsem také formulovala dvě hypotézy.

Analýza dotazníkového šetření zjistila, že nevyváženost a nerovnost poměru zastoupení etnických skupin a ras je v seriálu *Teorie velkého třesku* publikem vnímána z více jak poloviční většiny negativně. Dále také zjistila, že publikum nevnímá ze strany hlavních postav seriálu *Teorie velkého třesku* negativní přístup k neheterosexuálním orientacím, ale zároveň také ukázala, že tento jev není dostatečně v seriálu obsažen. Obě mé výzkumné hypotézy tak tedy byly potvrzeny.

A co se týká komparace obou sociálních problematik v seriálu *Přátelé* a *Teorie velkého třesku*, srovnání dat ukázalo, že sitkom *Teorie velkého třesku* je na tom lépe s vyobrazením konkrétních etnik a sitkom *Přátelé* zase ve vyobrazením zástupců LGBT komunity. Ani jeden seriál pak ale rovnoměrně nereprezentuje různorodé rasy a etnika v celkovém poměru. Ač se tedy seriál *Teorie velkého třesku* začal natáčet o mnoho let později, než když vznikl seriál *Přátelé*, k mnoha změnám v oblasti rasové a etnické diverzity a různorodosti sexuálních orientací nedošlo. Otázkami, které nyní vyplývají jsou, zdali ještě stále i v pokrokové Americe, co do otevřenosti různorodosti, nebylo v prvním desetiletí 21. století přirozené a řekněme příjemné pro společnost mluvit o tématech jako rovnocennost lidí jakéhokoliv původu a sexuální orientace, zdali se jednoduše seriál více a hlavně zaměřoval na vyobrazování jedinců nazývaných nerdi a geeci, nebo zdali je společenský tlak na vyobrazování veškerých lidských diverzit v dnešní době jen přehnaná a nutí nás zkoumat každý jediný fakt. To jsou otázky, ke kterým mě mé výzkumy a práce dovedly.

Reprezentace různých ras a etnických skupin v médiích je komplexním, a ještě déle trvajícím tématem. Je důležité, aby média zobrazovala rozmanitost a inkluzi přesněji a s respektem. I když bylo v posledních letech dosaženo pokroku v zastupování širšího spektra hlasů a perspektiv, stále existují výzvy a oblasti, které je třeba zlepšit a na které myslet. Pro tvůrce

médií je zásadní, aby si byli vědomi dopadu svých zobrazení a snažili se o autentické a rozmanité zobrazení. Mír a jednota jsou pro multikulturní světonázory zásadní. Zastoupení různých ras a etnických skupin v médiích se může výrazně lišit v závislosti na kontextu, konkrétním mediálním zdroji a také lokaci. Ve společnosti můžeme slyšet ohlasy mnohých, kteří tvrdí, že určité skupiny jsou stále nepřiměřeně nedostatečně zastoupeny nebo zastoupeny nesprávně. To koneckonců dokázal i můj výzkum na seriálu *Teorie velkého třesku*, tak i předešlý na seriálu *Přátelé*.

Zastoupení LGBT komunity v médiích se v posledních letech rozhodně zvýšilo a stále častěji se objevují rozmanitější a autentičtější zobrazení. Tato větší viditelnost je určitě pozitivním krokem k podpoře přijetí, porozumění a reprezentace LGBT komunity. Stále však probíhají diskuse o vhodnosti a přesnosti těchto zobrazení v médiích. Někteří tvrdí, že stále chybí nuancované zobrazení a že v některých zobrazeních mohou být stále přítomny stereotypy nebo symbolismus. Celkově lze říci, že ačkoli bylo v oblasti zobrazování LGBT komunity v médiích dosaženo pokroku, stále je co zlepšovat, aby bylo zajištěno, že zobrazování bude uctivé, autentické a bude odrážet rozmanitost této komunity. Je důležité, aby média i nadále usilovala o inkluzivnější a přesnější zobrazení, a podporovala tak přijetí a porozumění.

Summary

The aim of my work was to find out how the media reflect social and societal events in their casts. My focus was the diversity of ethnicities and races as well as the equality of LGBT individuals. I conducted my research on specific television series, specifically *Friends* in my bachelor's thesis and *The Big Bang Theory* in this, my master's thesis. My aim then was to compare the results from both of these analyses and to compare them in a comprehensive comparison. In the contained research, I asked two research questions that I aimed to answer. I also formulated two hypotheses at the beginning of my research.

The analysis of the questionnaire survey found that the imbalance and inequality of the ratio of representation of ethnic groups and races in *The Big Bang Theory* series is perceived by the audience and more than half of it negatively. It also found that the audience does not perceive negative attitudes towards non-heterosexual orientations on the part of the main characters in *The Big Bang Theory*, but it also showed that this phenomenon is not sufficiently present in the series. Thus, both my research hypotheses were confirmed.

As for the comparison of the two social issues in *Friends* and *The Big Bang Theory*,

a comparison of the data showed that *The Big Bang Theory* is better at portraying specific ethnicities and *Friends* is better at portraying members of the LGBT community. However, neither show then equally represents diverse races and ethnicities in overall proportion. Thus, even though *The Big Bang Theory* began filming many years later than when *Friends* was produced, there have not been many changes in racial and ethnic diversity and sexual orientation diversity. The questions that now arise are whether even in progressive America, in terms of openness to diversity, there was still no diversity in the first decade of the 21st century. century, whether it was natural and, shall we say, comfortable for society to talk about topics such as the equality of people of all backgrounds and sexual orientations, whether the show simply focused more and more on portraying individuals called nerds and gays, or whether the societal pressure to portray all human diversity is just overblown these days and forces us to examine every single fact. These are the questions that my research and work have led me to.

The representation of different racial and ethnic groups in the media is a complex, and even longer-lasting, issue. It is important that the media portray diversity and inclusion accurately and respectfully. While progress has been made in recent years in representing a broader range of voices and perspectives, there are still challenges and areas to improve and keep in mind. It is essential for media creators to be aware of the impact of their portrayals and strive for authentic and diverse portrayals. Peace and unity are essential to a multicultural worldview. Representation of different racial and ethnic groups in the media can vary greatly depending on the context, the specific media source, and also the location. We can hear echoes of many in society who claim that certain groups are still disproportionately underrepresented or misrepresented. After all, my research on the *Big Bang Theory* series proved this, as did previous research on the *Friends* series.

Representation of the LGBT community in the media has definitely increased in recent years, and more diverse and authentic portrayals are becoming more common. This increased visibility is certainly a positive step towards promoting acceptance, understanding and representation of the LGBT community. However, there is still debate about the appropriateness and accuracy of these portrayals in the media. Some argue that nuanced portrayals are still lacking off and that stereotypes or symbolism may still be present in some depictions. Overall, while progress has been made in the portrayal of the LGBT community in the media, there is still room for improvement to ensure that portrayals are respectful,

authentic and reflect the diversity of the community. It is important that the media continue to strive for more inclusive and accurate portrayals to promote acceptance and understanding.

Použitá literatura

ALLEN, R. C.: *Channels of Discourse, Reassembled: Television and Contemporary Criticism*. The University of North Carolina Press, 1992, London, 2. vydání. 420 s., ISBN: 0-8078-2036-9.

BEDNAŘÍK, JIRÁK, KÖPPLOVÁ: *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*, 2. upravené vydání, Grada, 2019, Praha. ISBN 978-80-271-1144-2.

BENS, E.: *Media Diversity, Competition and Concentration: Concepts and Theories*. Media Between Culture and Commerce, UK, 2007. ISBN: 978-1-8415-0165-9.

BERGER, A. A.: *Media and Society: A Critical Perspective*. 3. vydání, Rowman and Littlefield Publishers, Plymouth, 2012. ISBN: 978-1-4422-1779-9.

BUTLER, J. G.: *The Sitcom*: Routledge, 2020, New York. 266 s., ISBN: 978-1-138-85096-5.

BUSINESSINFO.CZ: *Čtyři průmyslové revoluce*. Online. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/ctyri-prumyslove-revoluce/>. [cit. 2024-04-29].

CURRAN, HESMONDHALGH: *Media and Society*. Bloomsbury Publishing USA, 2019. ISBN: 978-1-5013-4073-4.

CREATIVE COMMON LICENCE. *The Meaning of Race and Ethnicity*. Online. Dostupné z: <https://open.lib.umn.edu/socialproblems/chapter/3-2-the-meaning-of-race-and-ethnicity/>. [cit. 2024-04-29].

HADL, G.: *Introduction to the Special Issue Convergences: Civil society media and Policy*. Intellect Ltd, 2009.

HU, S.: *An Analysis of Humor in The Big Bang Theory from Pragmatic Perspectives*. Academy Publisher, 2012. 6., dostupné z: doi:10.4304/tpis.2.6.1185-1190.

JENKINS, H.: *Convergence culture: Where Old and New Media Collide*. New York University Press, 2006. ISBN: 978-0-8147-4281-5

KLÍMOVÁ, P.: *Konvergence digitální kultury aneb co nám internet dal a vzal*. Praha, 2020. 9 s. Univerzita Karlova, FSV.

KLÍMOVÁ, P.: *Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu Přátelé*. Praha, 2021. 33 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, FSV.

KLÍMOVÁ, P.: *Reprodukce a rekonfigurace nerovnosti*. Praha, 2020. 2 s. Univerzita Karlova, FSV.

KLÍMOVÁ, P.: *Subkultura: Nepřirozený zlom*. Praha, 2020. 1 s. Univerzita Karlova, FSV.

KUSCEROVÁ, F.: *Konvergence médií, služby SVOD a jejich využití*. Univerzita Karlova Praha, FSV

LAVERY, G.: *Closures: Heterosexuality and the American Sitcom*. Duke University Press, 2024, New York. 110 s. ISBN: 978-1-478-03014-0.

MORAVEC, V.: *Média v tekutých časech: Kontroverze audiovizuálních médií v ČR*. Academi,

2016, Praha. 188 s. ISBN: 978-80-200-2572-2.

PADGETT, D.: *Jim Parsons Didn't Discuss Being Gay During 'Big Bang' Out of Fear*. Online. Dostupné z: <https://www.out.com/television/2020/6/10/jim-parsons-didnt-discuss-being-gay-during-big-bang-out-fear#toggle-gdpr>. [cit. 2024-04-29].

POSTMAN, N.: *Ubavit se k smrti*. 2. vydání, Mladá Fronta, 2010, Praha. ISBN: 978-80-204-2206-4.

PROKOP, D.: *Boj o média*. 1. vydání, Univerzita Karlova v Praze, 2005. ISBN: 80-246-0618-6.

REID, Korin. *Gender, Race and Stereotypes in "Scorpion", "Silicon Valley" and "Big Bang Theory"*. Dostupné z: <https://modelviewculture.com/pieces/gender-race-and-stereotypes-in-scorpion-silicon-valley-and-big-bang-theory>. [cit. 2024-04-29].

REIFOVÁ a KOL.: *Slovník mediální komunikace*. 1. vydání, Portál, 2004, Praha. ISBN: 80-7178-926-7

RICKMAN, A.: *Teorie velkého třesku od A do Z*: Nakladatelství XYZ, 2012, Praha. ISBN: 978-80-7388-667-7

SOCHOR, S.: *Historie televize: Poprvé se vysílalo téměř před 100 lety, dnes má doma TV většina domácností*. Online, CNN Prima News, 2019. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/zpravodajstvi/historie-televize-poprve-se-vysilalo-temer-pred-100-lety-dnes-ma-doma-tv-vetsina>. [cit. 2024-04-29].

SORGE, NEWSON, HAGERTY: *Attitudes of Hispanic Middle School Students toward Science and Scientists*. Dostupné v: *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, Volume 22, Issue 3, s. 332–345

WEINGARTOVÁ, K.: *Adopce dětí homosexuálními páry, komparace České republiky a Portugalska*. Brno, 2021. 94 s. Masarykova Univerzita, PF.

WIKIPEDIA: *The Ellen DeGeneres Show*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/The_Ellen_DeGeneres_Show. [cit. 2024-04-29].

WORLDOMETERS. Current World Population. Online. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/world-population/>. [cit. 2024-04-29]

ZEITHAMEROVÁ, J.: *Komparace amerického sitcomu Roseanne a jeho české adaptace Helena*. Univerzita Palackého v Olomouci, FF, 2017.

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Povědomí o seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 2: Sledování seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 3: Zastoupení etnických skupin herci v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 4: Asiaté v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 5: Vyváženost zastoupení Asiatů v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 6: Afroameričané v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 7: Vyváženost zastoupení Afroameričanů v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 8: Vyváženost zastoupení bělochů v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 9: Vyváženost podílu zastoupených ras v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 10: Přítomnost gaye, lesby, bisexuála či transsexuála v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 11: Vyváženost příslušníků LGBT v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 12: Vyobrazení homosexuálů a jejich partnerských vztahů v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 13: Vyobrazení homosexuálů a jejich partnerských vztahů v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 14: Zesměšňování gayů a leseb v seriálu *Teorie velkého třesku* (graf)
- Příloha č. 15: Charakteristiky respondentů (tabulka)
- Příloha č. 16: Charakteristiky respondentek (tabulka)
- Příloha č. 17: Komparace sitcomů „*Přátelé*“ a „*Teorie velkého třesku*“ (tabulka)

Teze

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Petra Klímová	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021	
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 88773680@fsv.cuni.cz	
Studijní program/forma studia: Mediální studia – distanční	
Název práce v češtině: Komparace etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizních seriálech „Přátel“ a „Teorie velkého třesku“	
Název práce v angličtině: Comparison of ethnic inequality and stereotype of sexual orientation in the TV series „Friends“ and „The Big Ben Theory“	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezi) LS 2023/2024	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Sitkom neboli situační komedie, to je jeden z nejpůvodnějších žánrů mediální produkce již od počátků minulého století až do dnešního dne. K jeho největší slávě mu dopomohla televize, pro kterou se v jistém období stal naprostým symbolem. Právě sitkomy byly to, co zaplňovalo prime time a co sledoval skoro každý z pohodlí svého domova po celém světě. I když se doba mění a dnes už sitkomy nejsou náplní hlavního vysílacího času, jsou stále velmi populární a tvoří velkou část nejen televizních, ale také online a streamovacích médií. Sociální problémy rovnoprávnosti jsou jedny ze zásadních témat moderní doby. V minulosti to byla otázka rovnoprávnosti mužů a žen, malých a velkých národů, nebo třeba původu. Nyní se pozornost přenáší na pohled společnosti na různé pohlavní orientace jedinců a také na různé etnické skupiny a skupiny lidí s různou barvou pleti. Důraz je kladen na to, zda mají tyto menšinové skupiny stejnou hodnotu ve společenském žebříčku a zda nejsou něčím diskriminovány či opomíjeny. Právě tato dvě témata a fenomény propojuje má diplomová práce. Tato korelaci je zkoumána na seriálu Teorie velkého třesku a následně je porovnávána s výsledky stejného zkoumání na seriálu Přátel, jež jsem dříve provedla v rámci své bakalářské práce.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem této diplomové práce je komparace zobrazení diverzity pohlavních orientací a etnických skupin ve dvou celosvětově známých a populárních televizních seriálech. V závěru práce by mělo vyjít najevo, jak se vyobrazení této sociální problematiky v médiích (konkrétně televizi) proměnilo od přelomu 20. století až po druhé desetiletí 21. století. Hlavní výzkumná otázka celé analýzy je, zda-li v průběhu nového tisíciletí média reflektovala řešení společensky aktuálních témat v problematice sexuálního zaměření a národnostních skupin, a to v souvislosti s růstem jejich důležitosti a významu. Pokud analýza přinese výsledek pozitivní, tedy takový, ve kterém bude možno vidět změny na časově odlišně vysílaných televizních seriálech, bude další navazující otázkou, jak či konkrétně k jaké proměně došlo.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod – seznámení s tématem a cíl práce Teoretická část I. Celosvětově-společenské dění – seznámení se zásadními sociologickými otázkami a jejich	

<p>charakteristika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Otázky problematik etnické nerovnosti a stereotypu sexuálních orientací 2. <u>Zábava v médiích – charakteristika tématu a</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Televizní produkce 20. století 2.2 Vývoj žánrů sitcomu a seriál 2.3 Seriál <i>Teorie velkého třesku</i> – seznámení se sitcomem <ol style="list-style-type: none"> 2.3.1 Produkce a vývoj 2.3.2 Zásadní atributy, vliv na společnost 3. <u>Konvergence mediální komunikace a sociologie – vysvětlení samotného procesu</u> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Zobrazení etnické různorodosti v seriálu <i>Teorie velkého třesku</i> 3.2 Postavení a stereotyp heterosexuálního ideálu v seriálu <i>Teorie velkého třesku</i> 3.3 Celkový kontext v dějové lince a jeho důležitost na celkovém výsledku <p>Analytická část</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Průzkum o etnické a sexuální diverzitě v seriálu <i>Teorie velkého třesku</i> na výzkumném vzorku <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Výzkumné otázky a hypotézy 1.2 Jednotky výzkumu a výzkumný soubor 1.3 Analýza dat 1.4 Výsledky výzkumu <p>Shrnutí</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Porovnání výsledků předešlé práce s výsledky nyní provedené studie v celistvém výstupu 2. Závěr <p>Seznam použitých zdrojů</p> <p>Seznam grafů</p>
<p>Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):</p> <p>1.-12. série seriálu „Teorie velkého třesku“ (celkem 279 dílů)</p> <p>online internetové články o seriálu „Teorie velkého třesku“ mezi lety 2007-2023</p>
<p>Metody (techniky) zpracování materiálu:</p> <p>Teoretická část – zpracování odborné literatury a publicistických článků</p> <p>Analytická část – kvantitativní výzkum a analýza</p> <p>Závěr – propojení obou částí</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):</p> <p>LEWIS, JON.E, STEMPEL, PENNY: Cult TV – The Comedies; Pavillion Books, 1998</p> <p>Soupis 300 amerických a anglických televizních komedií spolu s popisem jejich produkce. Na jednotlivých příkladech lze pozorovat rozdílnost od produkce komedií a sitcomů v USA, a naopak i ve Velké Británii. Díky tomu je prakticky pochopitelný rozdíl v přístupu k tvorbě mezi těmito dvěma velikány televizního vysílání.</p> <p>BROOKS, TIM, MASH, EARLE: The Complete Directory To Prime Time Network And Cable TV Shows 1946 – Present; Ballantine Books, 1979</p> <p>Hlavní vysílací čas televizních stanic, to je ústředním tématem této knihy. Je zde zkoumán od 50. let 20. století až po první desetiletí 21. století, a to specificky pouze ve Spojených státech amerických. Součástí je také výčet nejuspěšnějších seriálů té doby.</p> <p>RICKMAN, Amy: Big Ben Theory A-Z; John Blake Publishing, 2011</p> <p>Jakýsi slovník veškerých slovních spojení odkazujících k seriálu <i>Teorie velkého třesku</i>. Popisovány jsou nejpodstatnější aspekty, ale taktéž i ty zprvu nespojitelné s tímto sitcomem. Tato kniha pomáhá lépe vidět zákulisí seriálu.</p> <p>BEAHM, George: Unraveling The Mysteries of The Big Ben Theory (Udated Edition): An Unabashedly Unauthorized TV Show Companion; Smart Pop, 2014</p> <p>Jak už je z názvu patrné, autorovo cílem bylo detailně prostudovat vše, co stálo za tvorbou seriálu</p>

BEAHM, George: Unraveling The Mysteries of The Big Ben Theory (Udated Edition): An Unabashedly Unauthorized TV Show Companion; Smart Pop, 2014

Jak už je z názvu patrné, autorovo cílem bylo detailně prostudovat vše, co stálo za tvorbou seriálu Teorie velkého třesku a za jejím úspěchem. Věnuje se také dílčím detailům, které byly pro finální podobu seriálu velmi důležité. Zkoumá jednotlivé elementy, které přinesly nový "vitr" mezi sitcomy a vytvořily trend intelektuálního humoru.

POSTMAN, Neil: Ubavit se k smrti: Veřejná komunikace ve věku zábavy; Mladá Fronta, 1985

Autor popisuje vývoj a tendence směru televizní zábavy. Upozorňuje na negativní následky, které dle něj, média, a především televize má na lidské myšlení.

FRIEDMAN, Diana: Sitcome Style: Inside America's Favorite TV Homes; Clarkson Potter/Publishers, 2005

Zaměření je na specifický styl televizního obsahu, sitcome. Jeden z nejpobulárnějších žánrů 20. století. Autorka se přibližuje této tvorbě od jejích počátků, přes její největší úspěchy a taktéž se pozastavuje nad jednotlivými sitcomy, které se zapsaly do historie televizního vysílání.

HILMES, Michele: The Television History Book; Bloomsbury Publishing PLC, 2003

Knihá popisuje historii televizního vysílání a klade důraz na vliv vývoje tohoto vysílání na společenské a kulturní hodnoty. Srovnána je tradice televizního vysílání jak ve Velké Británii, tak i v USA.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KLÍMOVÁ, Petra; Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu „Přátelé“; Univerzita Karlova, 2021

PRŮŠOVÁ, Denisa; Televizní zábava na obrazovkách ČT a TV Nova na počátku tisíciletí a v současnosti; Univerzita Karlova, 2020

Datum / Podpis studenta/ky

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

NEHATŇ DALŠÍ DOPORUČENÍ

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

NEDEVAŇ LITERATURA POŠKACUJE

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

VRUHL MILAN

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

5.9.2023

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTIŠKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.